

Archeologienota

Menen – Olmenlaan en Acacialaan

Ruth Ferket en Natasja Reyns

Bornem
2021

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Ruth Ferket en Natasja Reyns

All-Archeo bvba
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2021/12.807/17

© All-Archeo bvba

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	10
2.3	Onderzoeksopdracht	10
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	10
2.3.2	Beschrijving geplande werken	10
2.3.3	Werkwijze	23
2.4	Assessmentrapport	23
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	23
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	29
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	36
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	39
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	40
3	Samenvatting	41
4	Bibliografie	42
4.1	Publicaties	42
4.2	Websites	42
5	Bijlagen	43
5.1	Archeologische periodes	43

1 Inleiding

Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

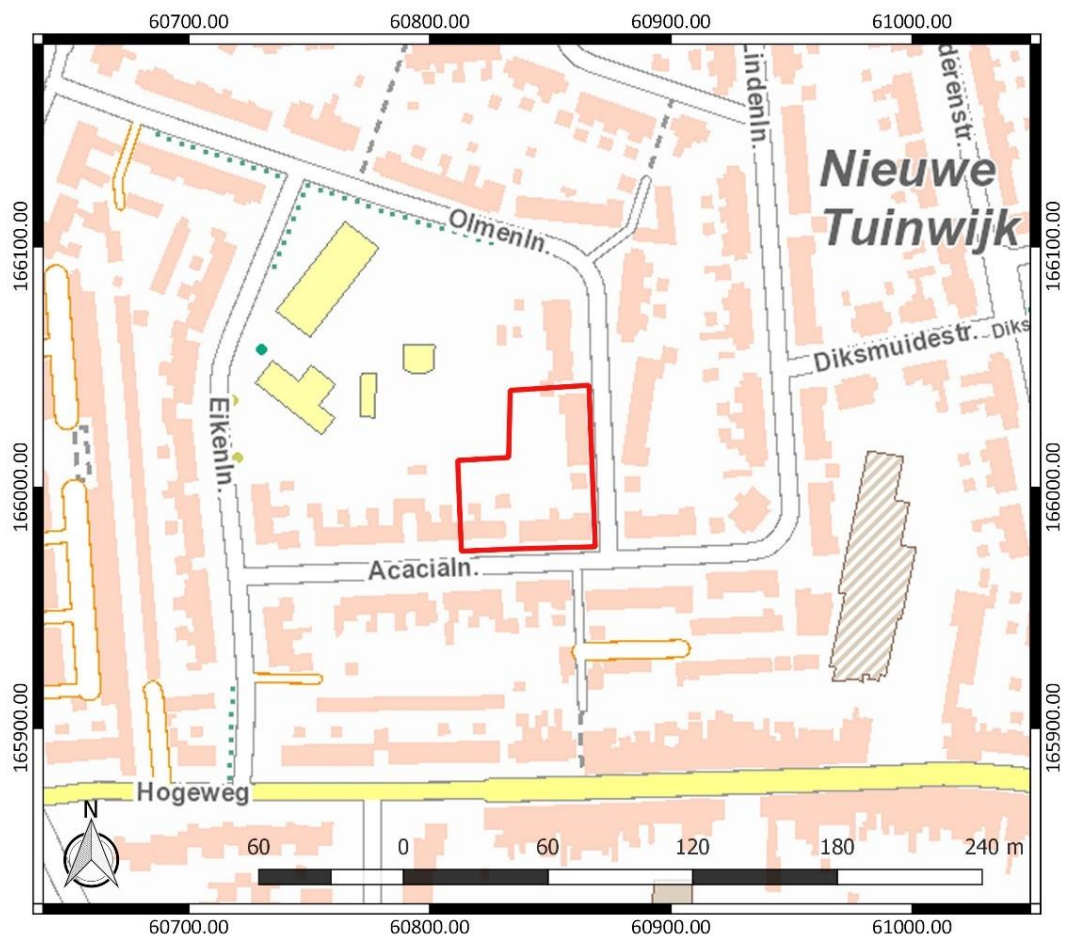
¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

Kadastrale percelen: Menen, Afdeling 1, sectie F, nummers 29A23, 29B7, 29D7, 29F7, 29H7, 29K7, 29M7, 29R22, 29S22, 29T22, 29V25, 29W25, 29X6, 29Y22, 29Z6, 29Z22, 38D6, 38E6 en 38T2

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 3144 m²

Topografische kaart:

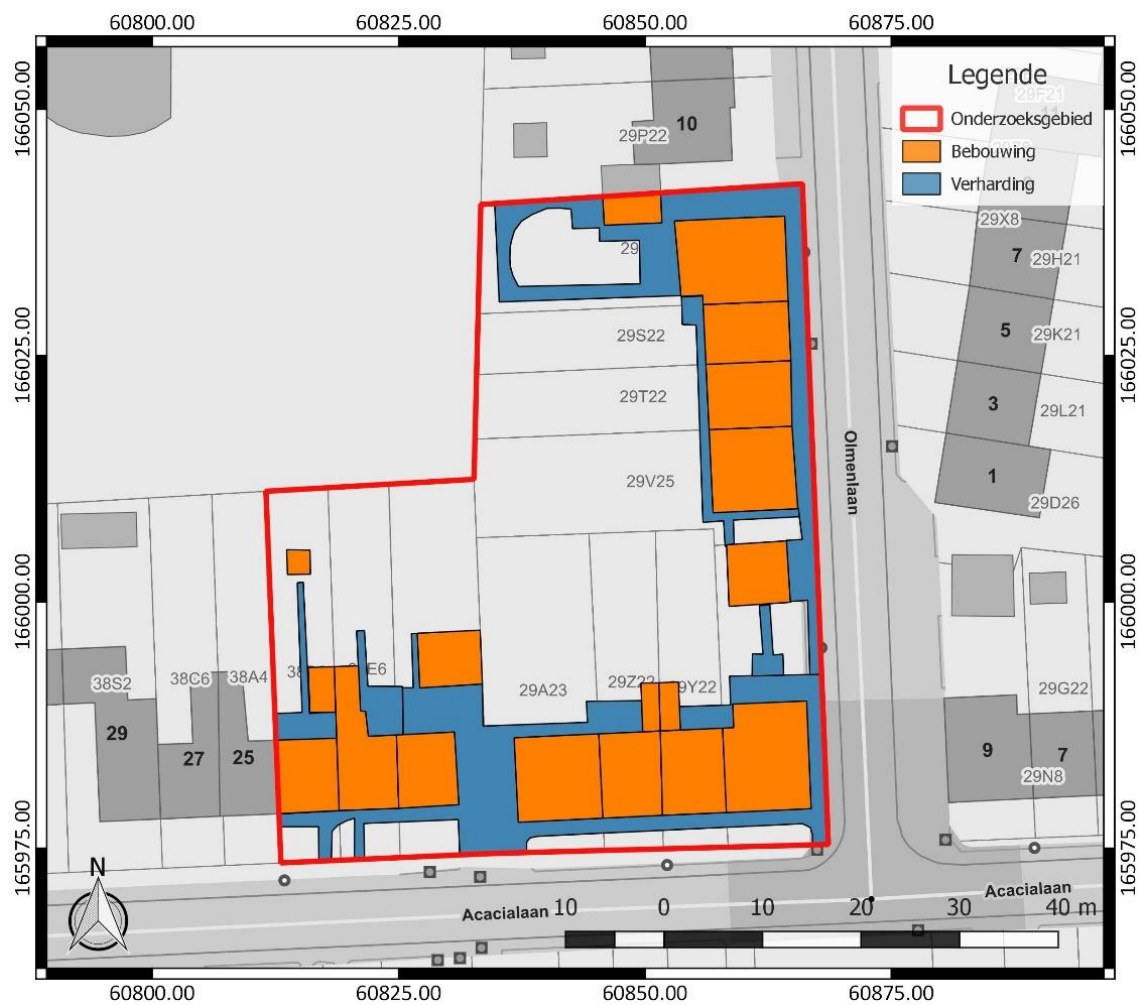

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

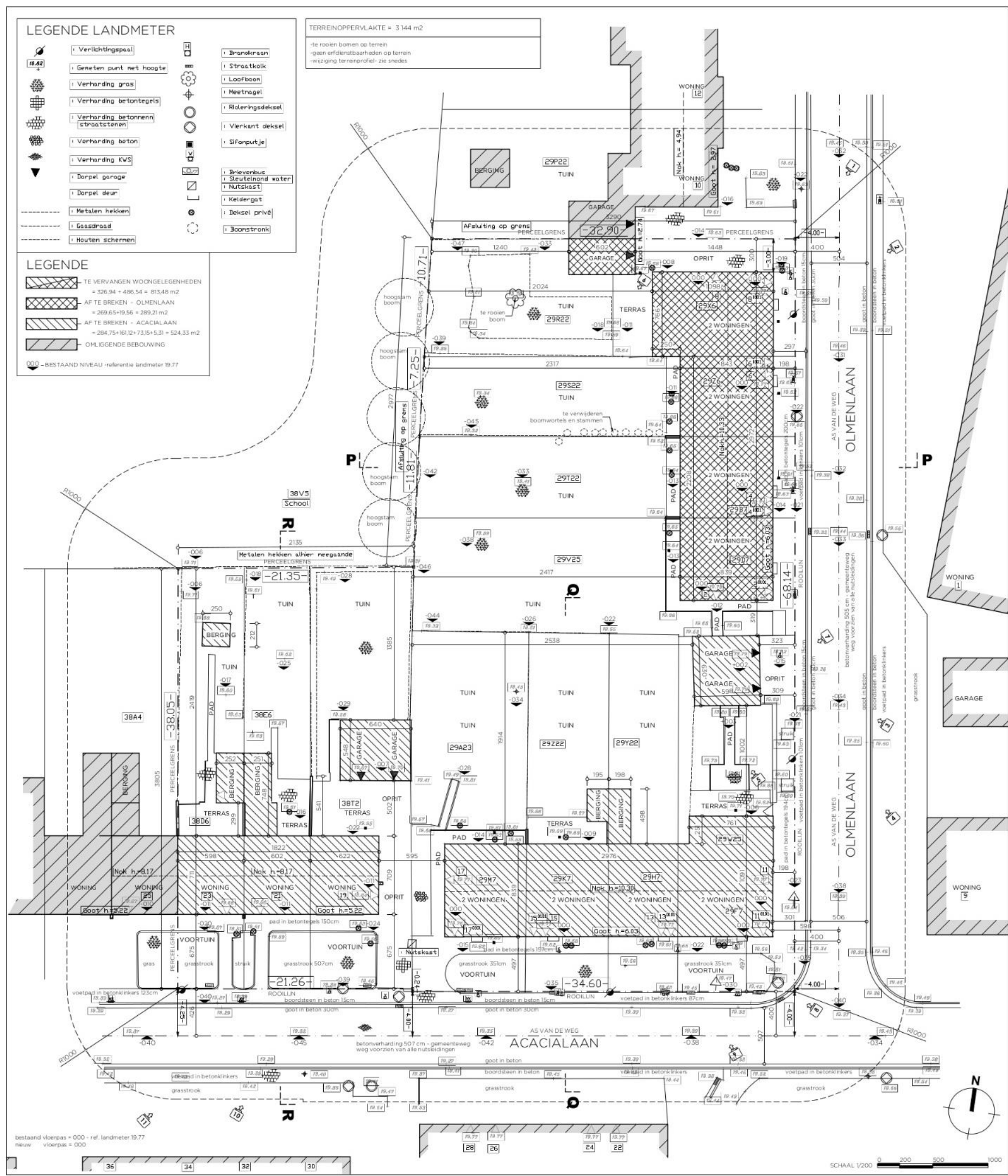
Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 27/01/2021 – 05/02/2021

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd, middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, tuinzone

Verstoorde zones: Er bevinden zich gebouwen en verhardingen ter hoogte van het onderzoeksgebied (Figuur 3). Er kan verondersteld worden dat de realisatie ervan enige negatieve impact heeft gehad op het archeologisch bodemarchief. De precieze aard en de omvang van deze verstoring is echter niet gekend. De woningen langs de Olmenlaan met huisnummer 2 tot 8 en de woningen langs de Acacialaan met huisnummer 11 tot 17 zijn onderkelderd. Er is telkens een kelder van 6 op 4 m aanwezig in het midden van het gebouw.

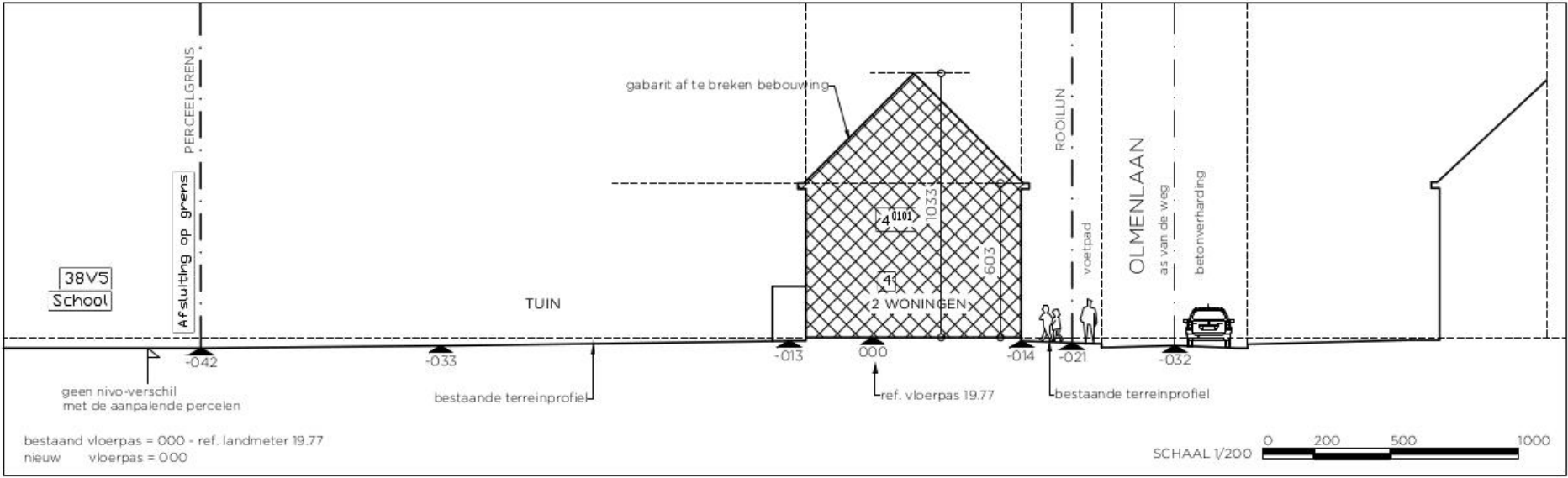

Figuur 3: Verstoringenkaart, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

INPLANTING bestaande toestand

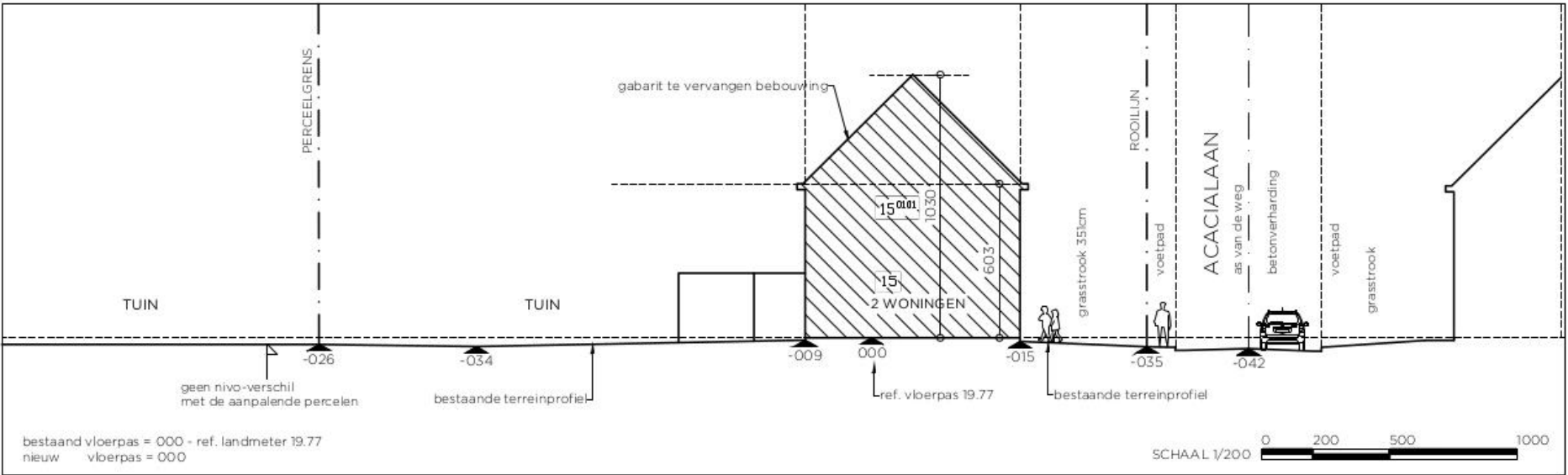
Figuur 4: Inplantingsplan bestaande toestand

TERREINPROFIEL PP bestaande toestand

1/200

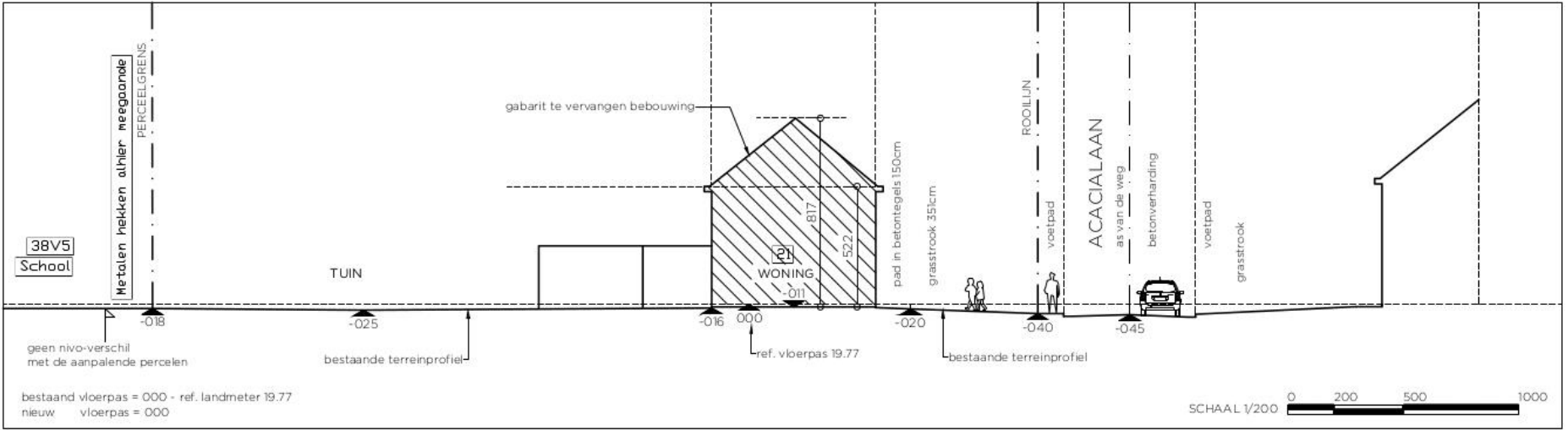
Figuur 5: Terreinprofiel PP bestaande toestand

TERREINPROFIEL QQ bestaande toestand

1/200

Figuur 6: Terreinprofiel QQ bestaande toestand

TERREINPROFIEL RR bestaande toestand

1/200

Figuur 7: Terreinprofiel RR bestaande toestand

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: er zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein wordt de bouw van 20 nieuwe sociale huurwoningen en de aanleg van wegenis voorzien (Figuur 8), na afbraak van de bestaande bebouwing. Er zullen ook bomen gerooid worden. De werken zullen gefaseerd plaatsvinden (Figuur 9). In een eerste fase zullen acht huurwoningen gebouwd worden langs de Olmenlaan, in het noorden van het onderzoeksgebied. In een tweede fase worden langs de Acacialaan, in het zuiden van het terrein, nog eens 12 woongelegenheden opgetrokken.

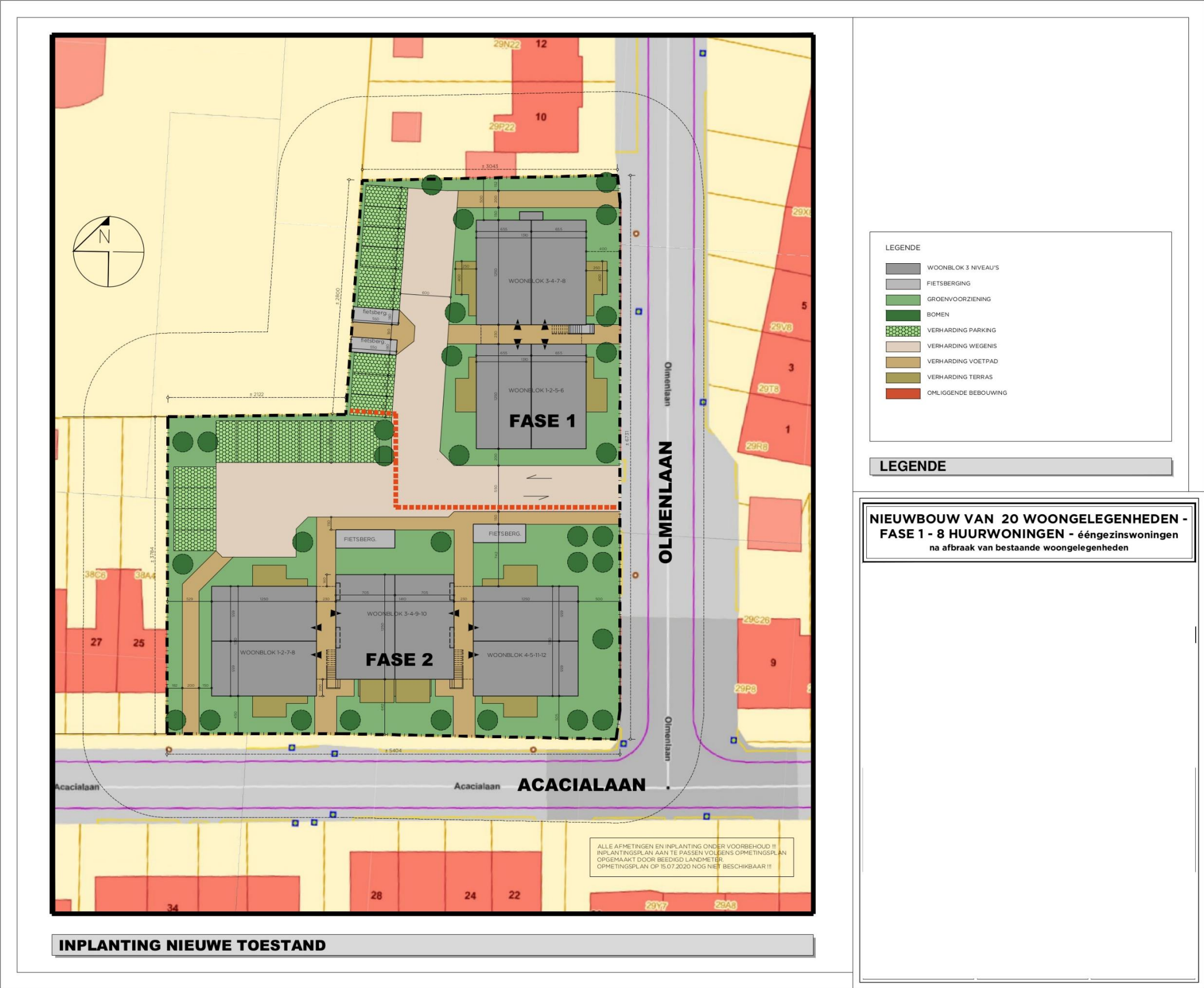
De acht woningen langs de Olmenlaan worden verspreid over twee bouwblokken aangelegd (Figuur 10). De woongelegenheden langs de Acacialaan worden verdeeld over drie bouwblokken (Figuur 11). De nieuwe woonblokken zullen drie niveaus tellen. Langs de woonblokken worden terrassen aangelegd in betonklinkers. Achter de woonblokken worden fietsbergingen voorzien (Figuur 12). Ten westen van de woonblokken aan de Acacialaan wordt ook een technische ruimte gebouwd. Verder wordt er ten westen van de woningen langs de Olmenlaan en ten noorden van de woningen langs de Acacialaan wegenis voor voertuigen aangelegd, die op de Olmenlaan zal aansluiten. De wegenis wordt aangelegd in een waterdoorlatende klinkerverharding. In het westen en het noordwesten van het onderzoeksgebied worden parkeerplaatsen in betonnen grastegels voorzien. Langs de woonblokken worden ook nog verharde voet- en fietspaden aangelegd. Deze paden worden tevens in betonklinkers uitgevoerd. Daarnaast worden er groenvoorzieningen (struiken, bodembedekkers, gras en siergras) aangelegd en halfhoge bomen aangeplant.

De nieuwe bebouwing wordt niet onderkelderd. De woonblokken worden gefundeerd op een algemene funderingsplaat op volle grond met vorstrand (Figuur 13 en Figuur 14). De fundering zal een verstoring veroorzaken van ca. 92 cm (Figuur 16 tot Figuur 18). Tussen de woonblokken wordt een *caniveau* aangelegd, dat een verstoring van 105 cm zal veroorzaken. De aanleg van verhardingen betekent een verstoring tot ca. 33 cm. Er wordt ook riolering aangelegd. Ten westen van de woningen langs de Olmenlaan worden vier regenwaterputten en 14 infiltratiekratten geplaatst. Ten noorden van de woningen langs de Acacialaan worden nog eens zes regenwaterputten en 22 infiltratiekratten voorzien. Ook het terreinprofiel wordt gewijzigd (Figuur 19 tot Figuur 21).

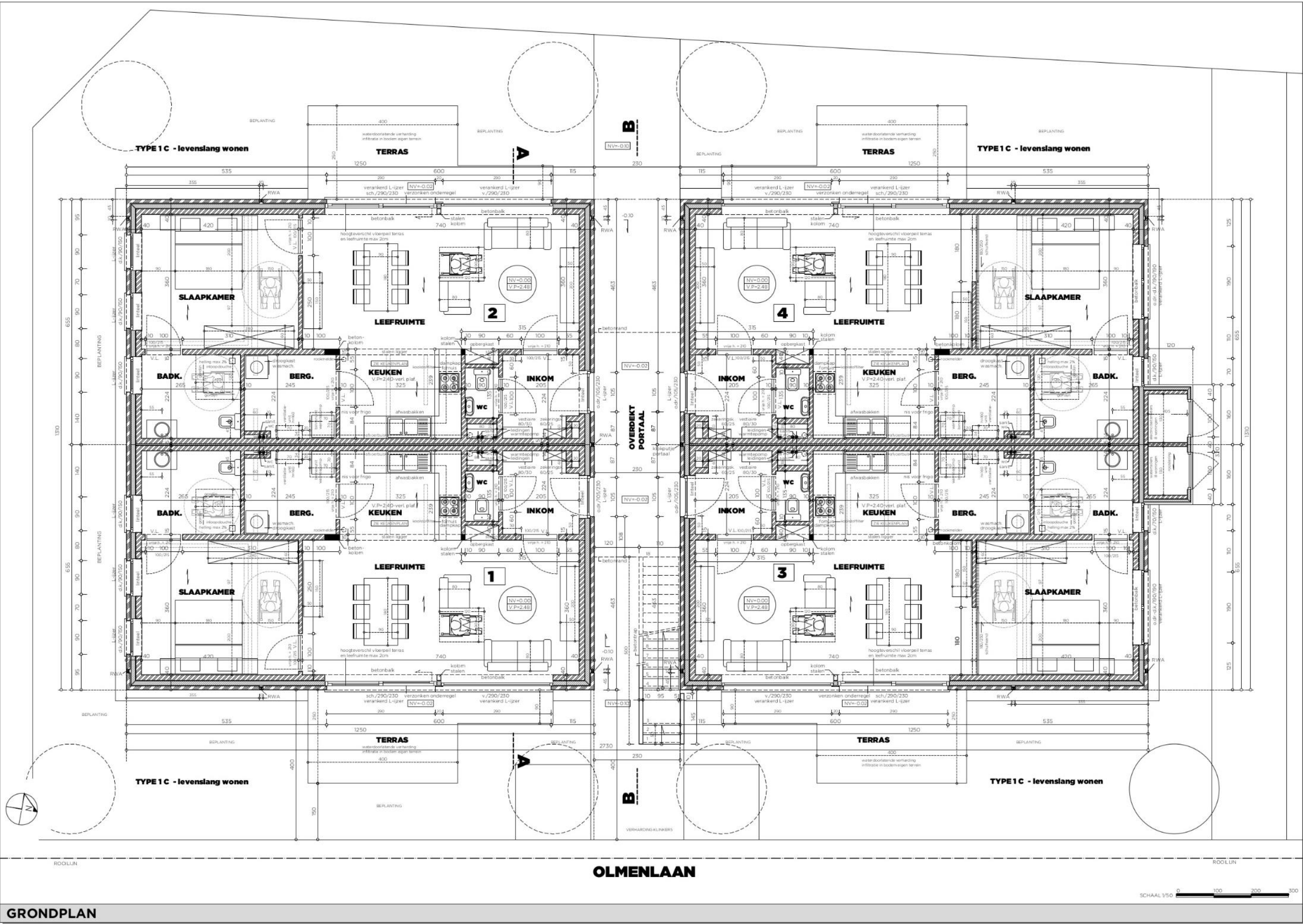

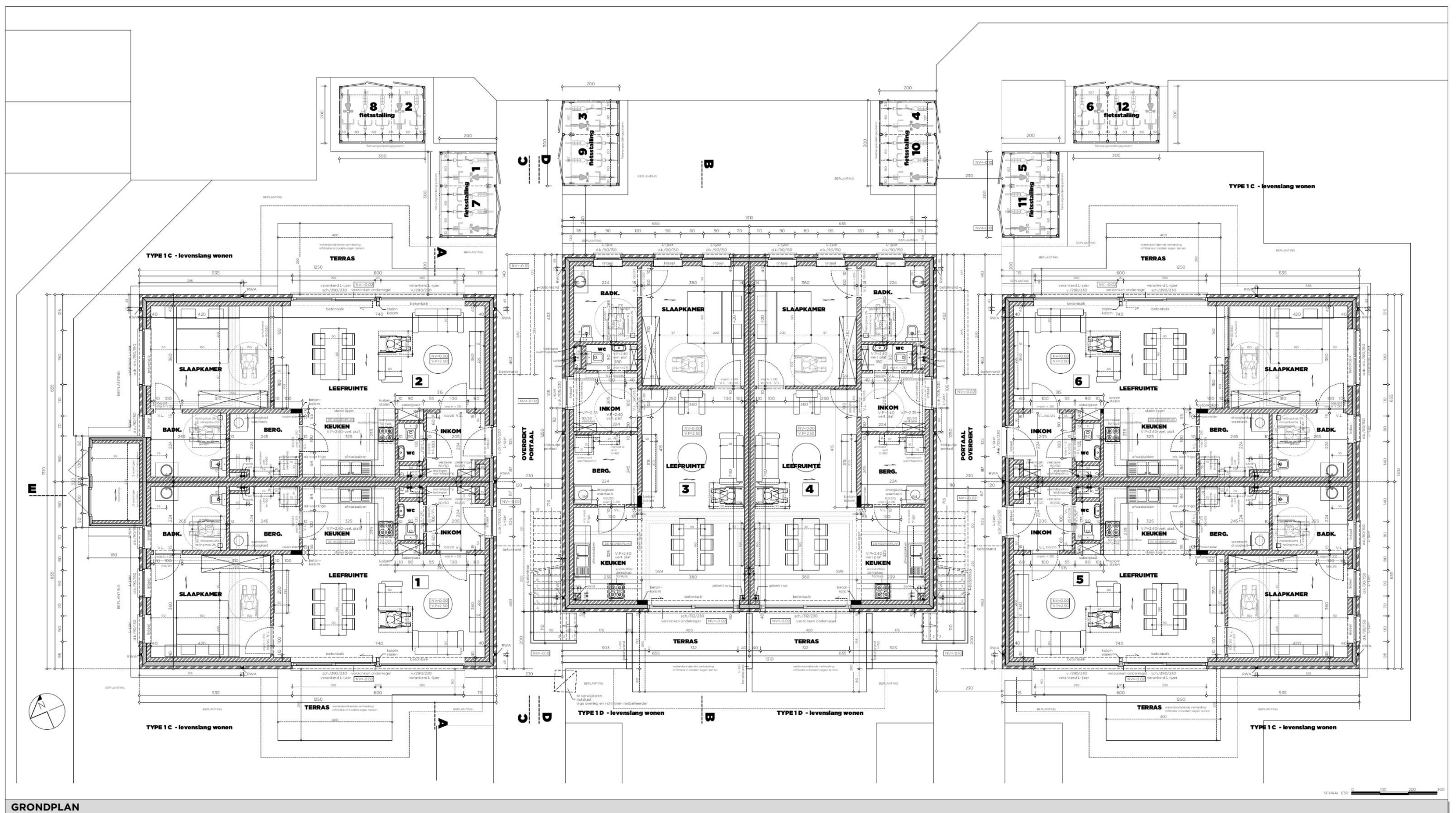
INPLANTING nieuwe toestand

Figuur 8: Inplantingsplan nieuwe toestand

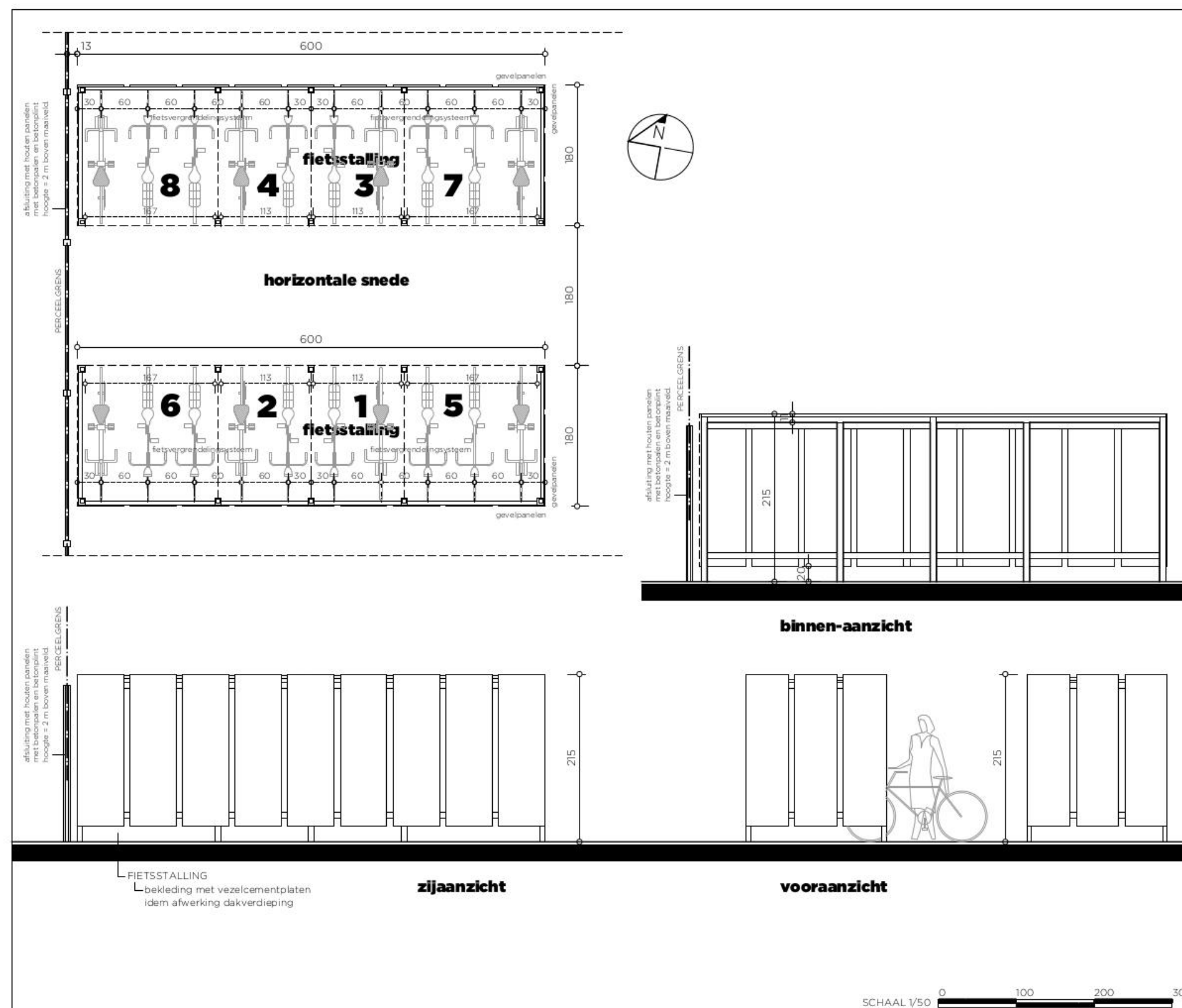

Figuur 9: Inplantingsplan nieuwe toestand met aanduiding van de fasering van de werken

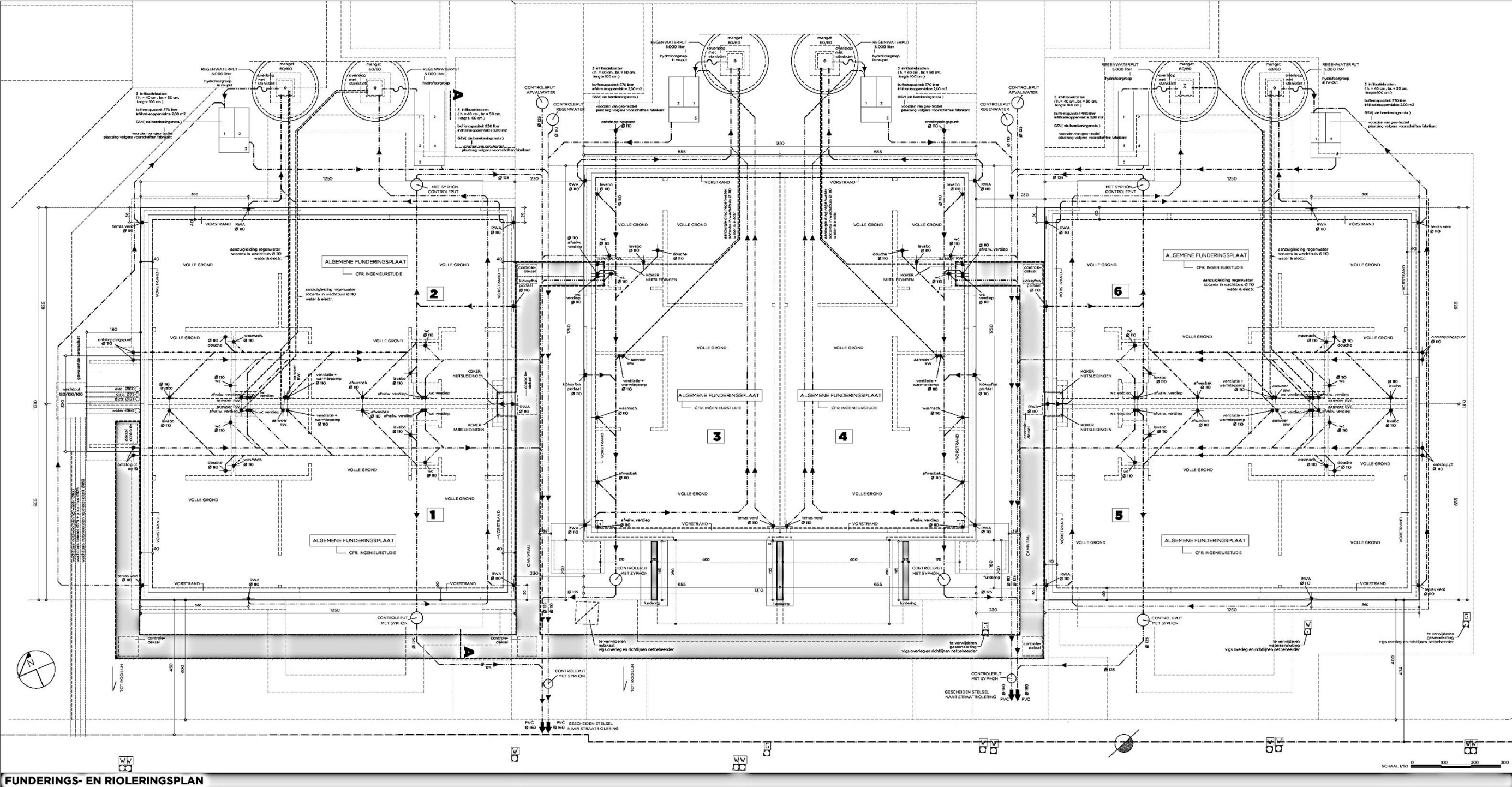
Figuur 11: Grondplan van de nieuwe woningen langs de Acacialaan

GEVELS & GRONDPLAN FIETSBERGING

Figuur 12: Gevels en grondplan van de nieuwe fietsberging

Figuur 13: Funderings- en rioleringsplan van de nieuwe woningen langs de Olmenlaan

Figuur 14: Funderings- en rioleringsplan van de nieuwe woningen langs de Acacialaan

	CELLENBETON	
	PARAMENTMETSELWERK	
	BETON / GEWAPEND BETON	 RIOLERING REGENWATER
	ISOLATIE	 RIOLERING AFVALWATER
	BETONZOLEN	 RIOLERING FAECALIEN

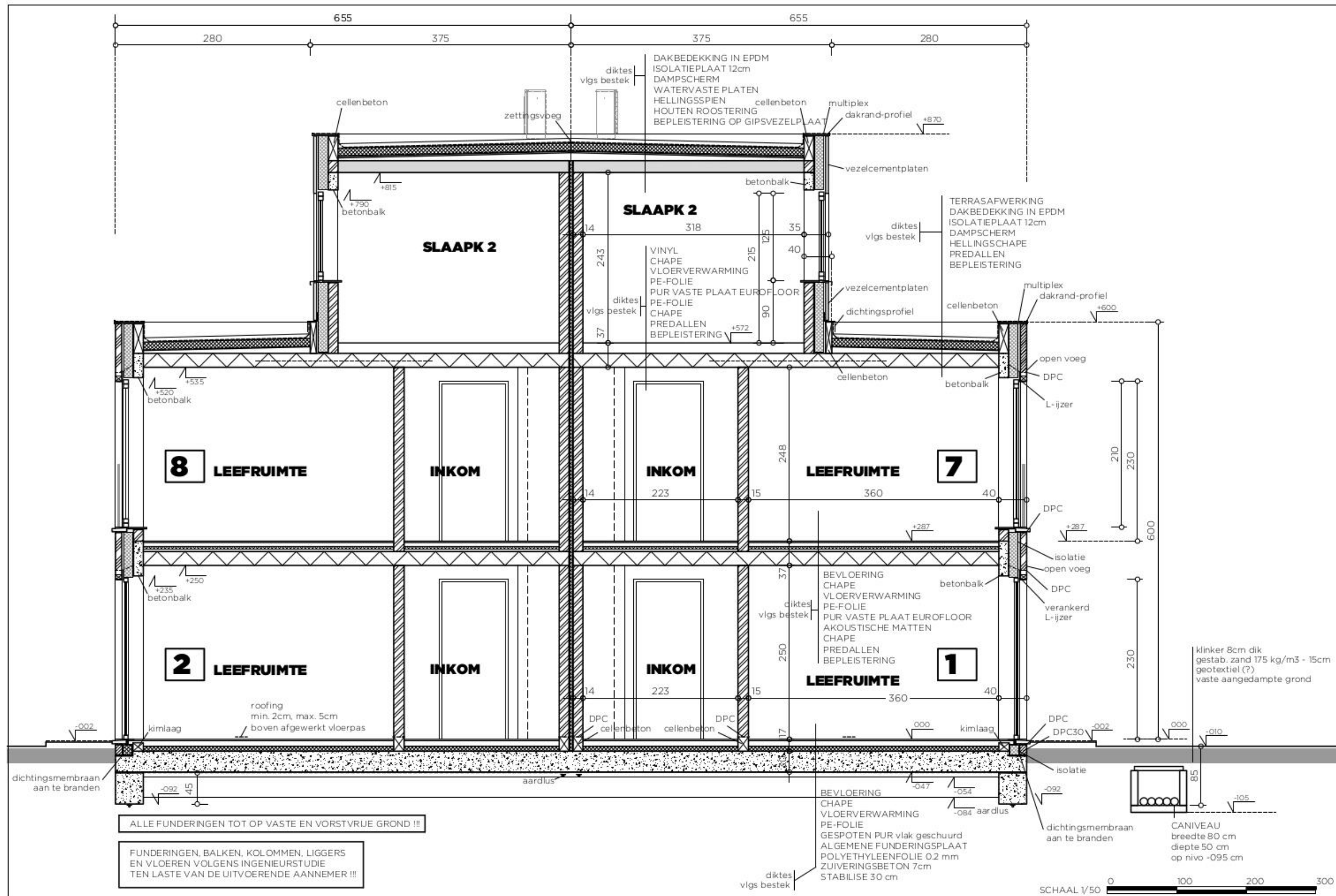
LEGENDE

GEVELSTEEN DONKER - ZWART-GRIJS-BRUIJN GENUANCEERDE FACADESTEEN - Type 1 - halfsteensverband
 BINNENGEVELS - LICHTGRIJS GENUANCEERDE FACADESTEEN - Type 2 - halfsteensverband
 OPBOUW DAKVERDIEPING - VEZELCEMENT-PLATEN - LICHTGRIJS
 DORPELS GELUKVLOERS EN 1° VERDIEP - BLAUWE HARDSTEEN
 DORPELS DAKVERDIEPING - ALUMINIUM
 SCHRIJNWERK ALUMINIUM - ZILVERGRIJS
 DAKOVERSTEKEN IN VEZELCEMENT-PLATEN - LICHTGRIJS
 SUPERISOLERENDE BEGLAZING K11 - type beglazing voorzien volgens richtlijnen EPB-verslaggever
 DAKRANDPROFIELEN - RAL KLEUR VOLGENS KLEUR GEVELVLAK
 AFVOEREN IN ZINK - KLEUR VOLGENS KLEUR GEVELVLAK
 BUITENTRAPPEN - BORDES 1° VERDIEP - TUINMUREN IN LICHTGRIJZE BETON
 AFWERKING TUSSENZONE 2° VERDIEP - VEZELCEMENTPLATEN - LICHTGRIJS

ALLE DAGKANTEN DORPELS BLAUW GEZOET

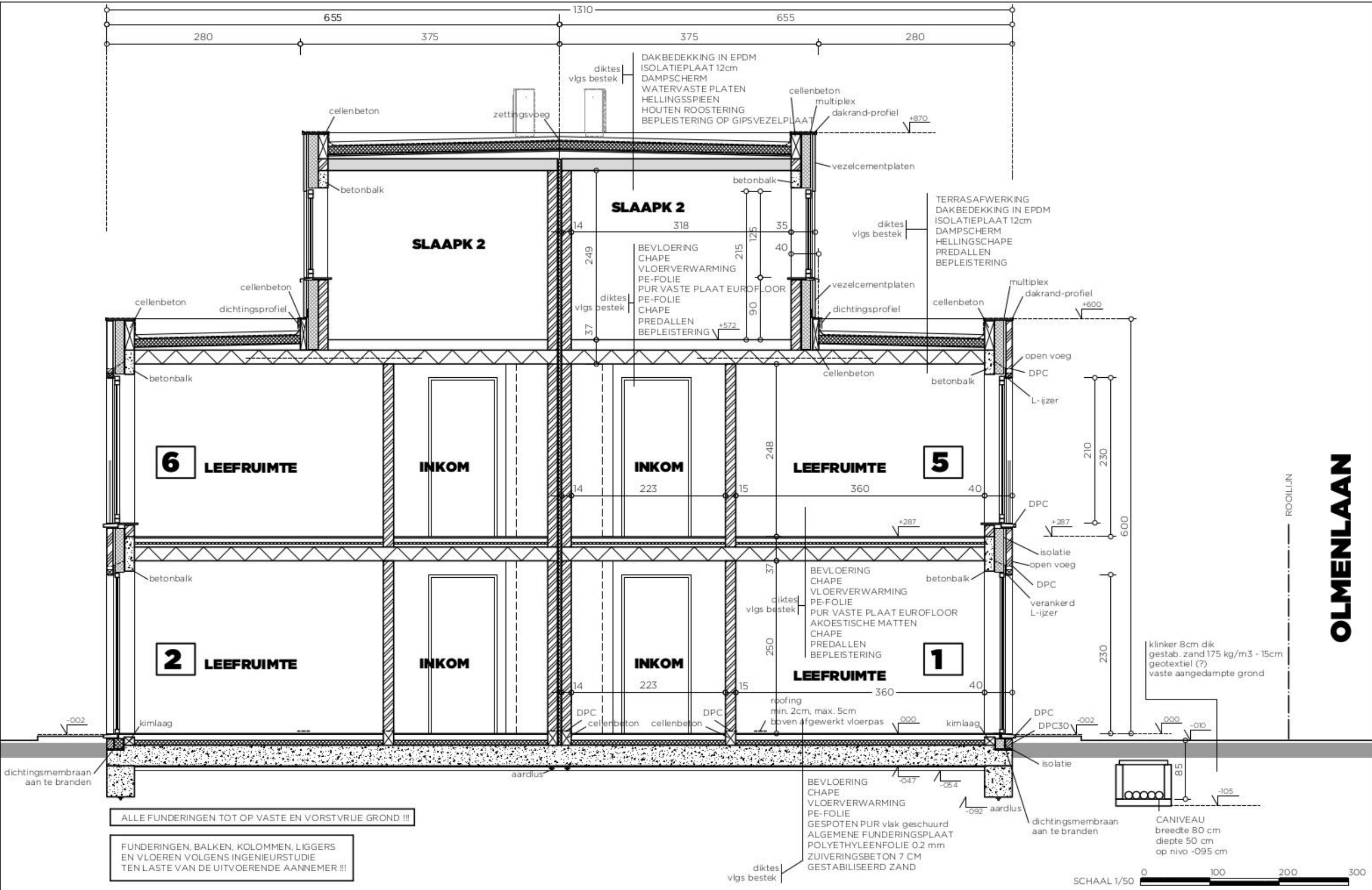
MATERIALEN

Figuur 15: Legende en materialen

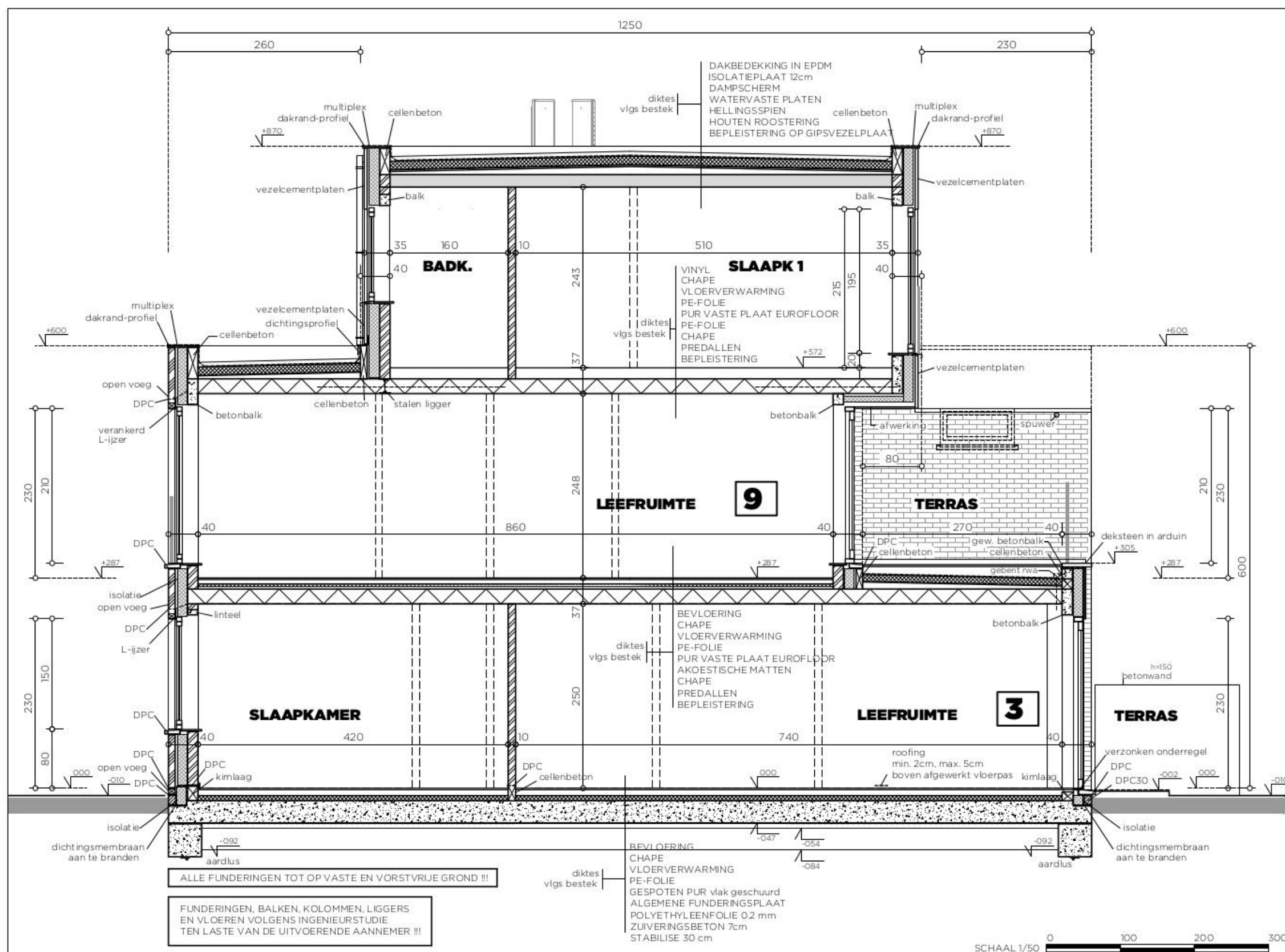

DOORSNEDE AA

Figuur 16: Doorsnede AA

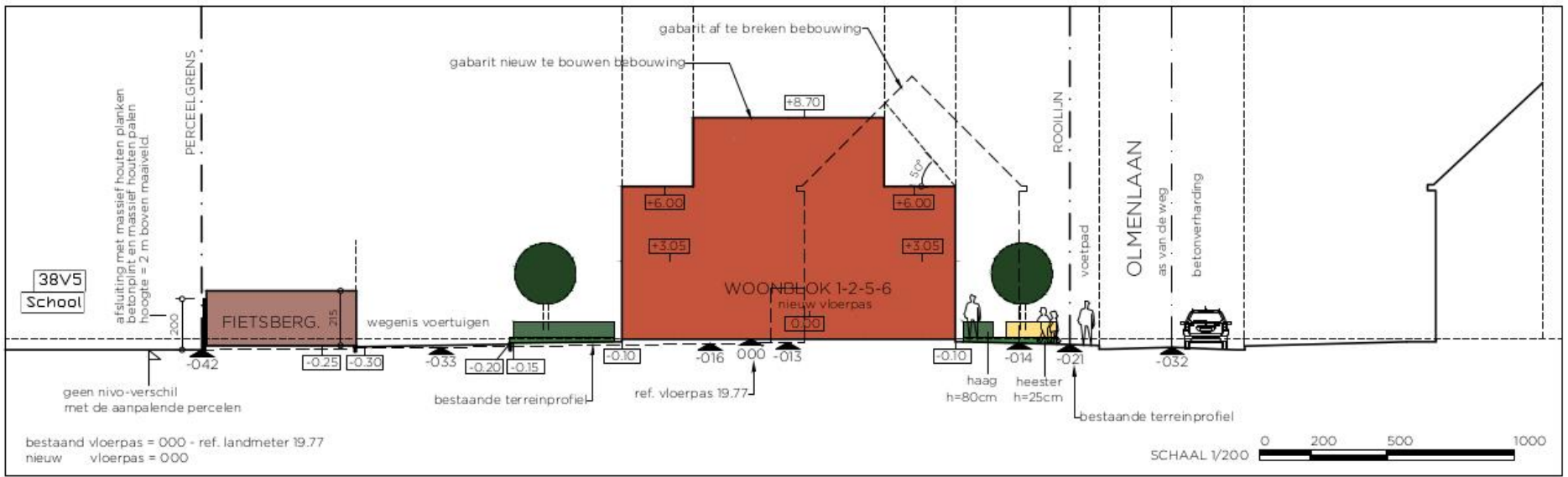

Figuur 17: Doorsnede AB

DOORSNEDE BB

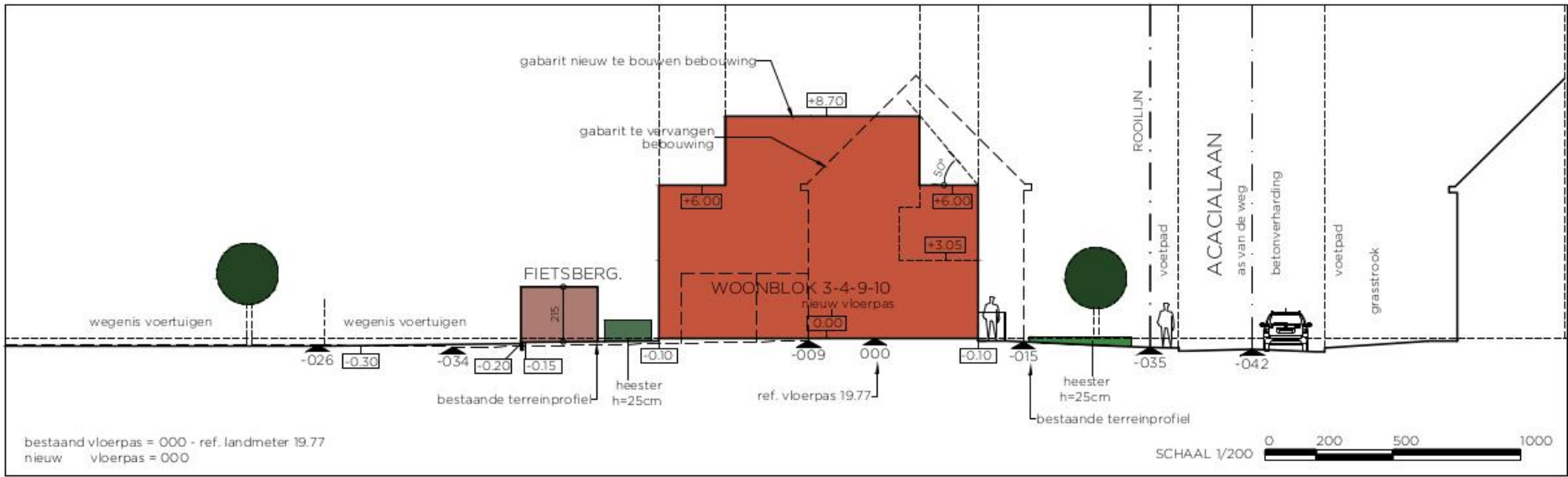
Figuur 18: Doorsnede BB

TERREINPROFIEL PP nieuwe toestand

1/200

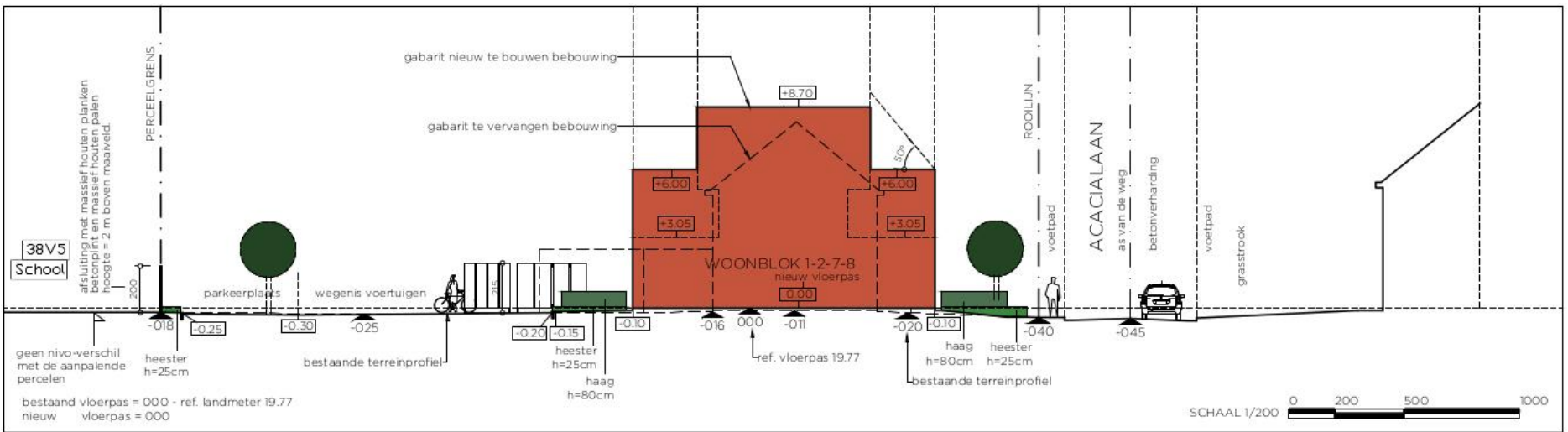
Figuur 19: Terreinprofiel PP nieuwe toestand

TERREINPROFIEL QQ nieuwe toestand

1/200

Figuur 20: Terreinprofiel QQ nieuwe toestand

TERREINPROFIEL RR nieuwe toestand

1/200

Figuur 21: Terreinprofiel RR nieuwe toestand

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is gegeorefereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841) en de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) worden drie momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven in voorliggende studie wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot de landschapshistoriek, de gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van de historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

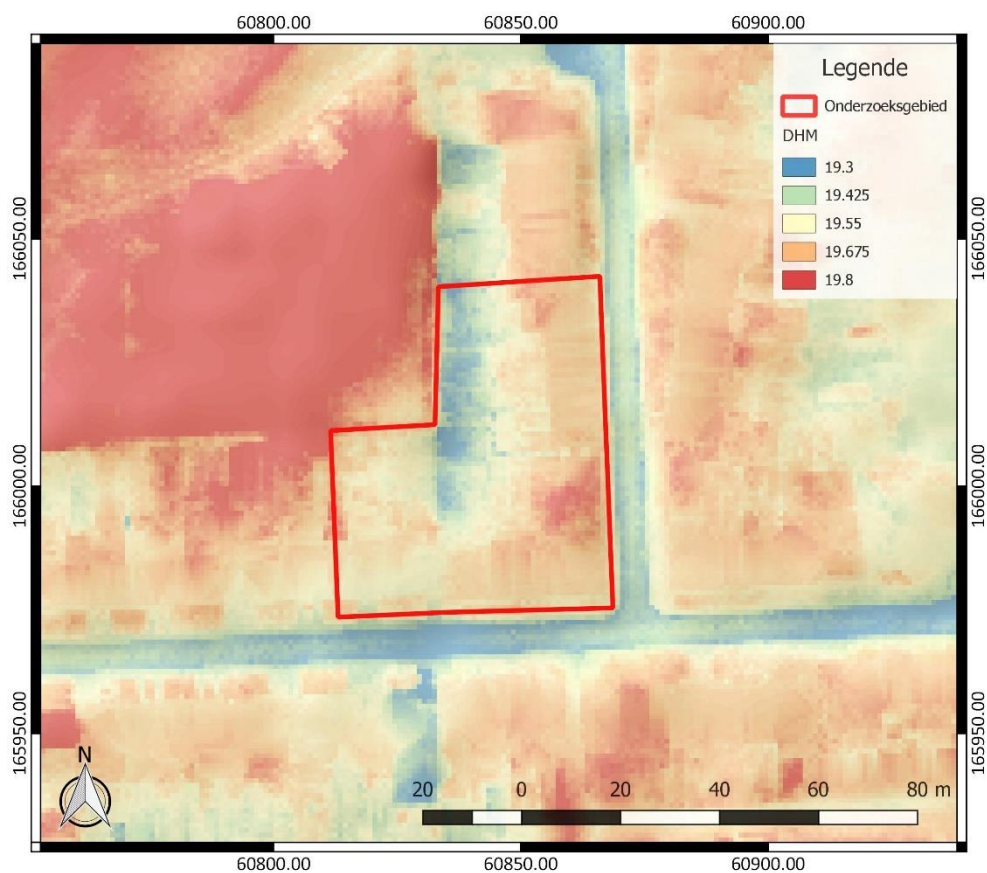
2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

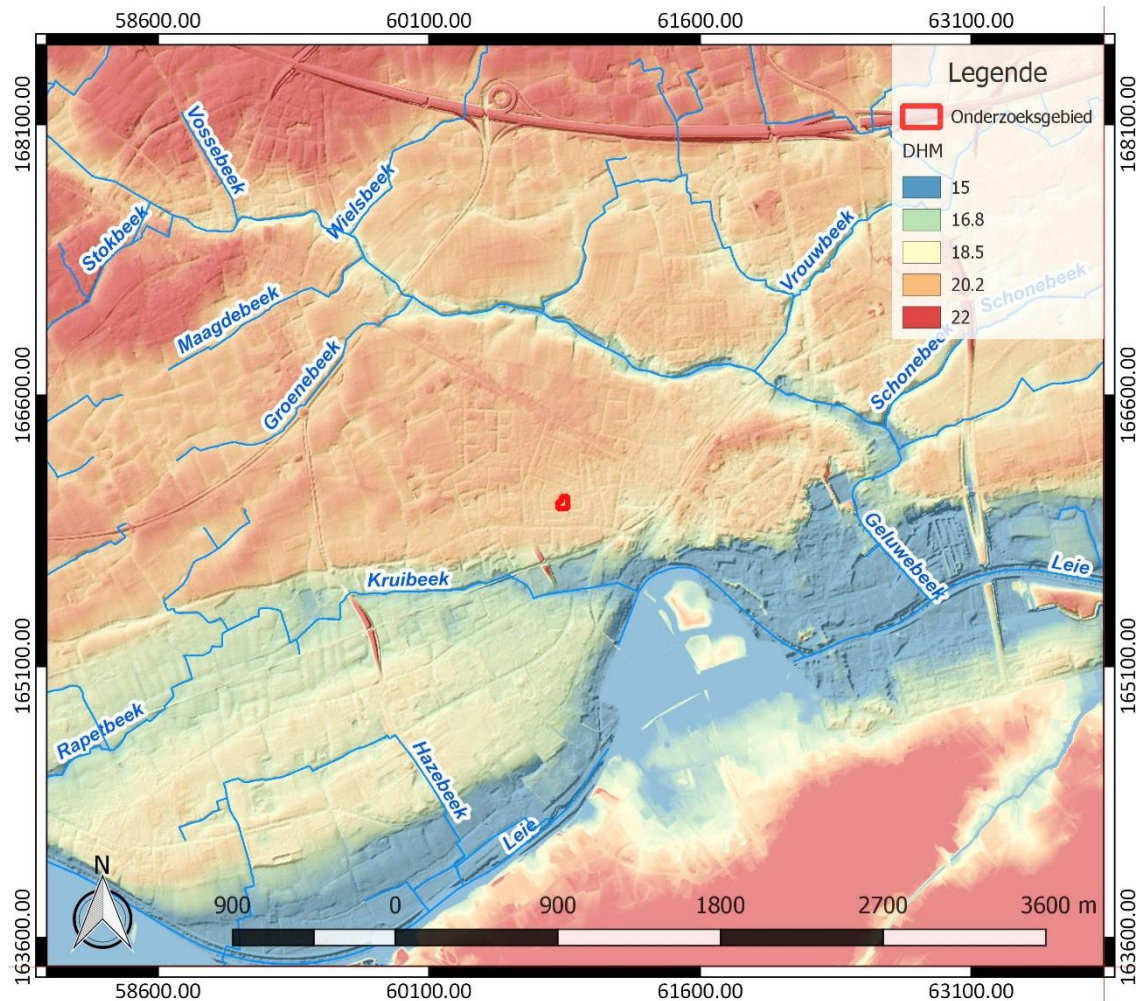
Het onderzoeksgebied bevindt zich in de Nieuwe Tuinwijk, ten westen van het centrum van Menen. Het terrein wordt in het oosten afgebakend door de Olmenlaan en in het zuiden door de Acacialaan. De Olmenlaan loopt ook ten noorden van het terrein. Ten westen is de Eikenlaan gesitueerd (Figuur 22). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden. Hydrografisch behoort het tot het Leiebekken. De Leie stroomt ten zuiden en ten zuidoosten van het projectgebied (Figuur 24). Op kortere afstand ten zuiden loopt de Kruibeek, een zijbeek van de Leie. Ten noorden en ten oosten loopt de Geluwebeek met verschillende zijbeken. Deze laatstgenoemde beek mondt ten oostzuidoosten van het terrein uit in de Leie.

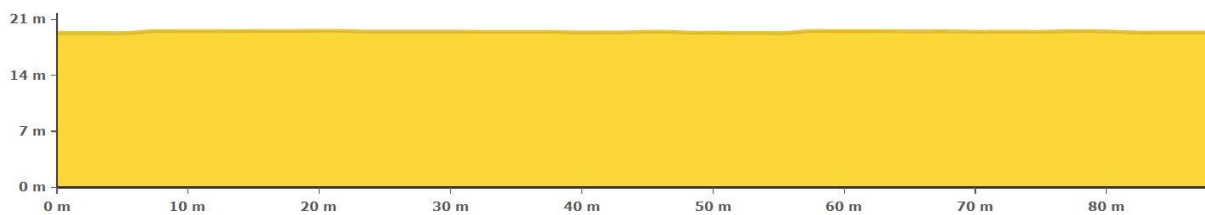
Figuur 22: Luchtfoto van 2020 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 23: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m, met aanduiding van het onderzoeksgebied

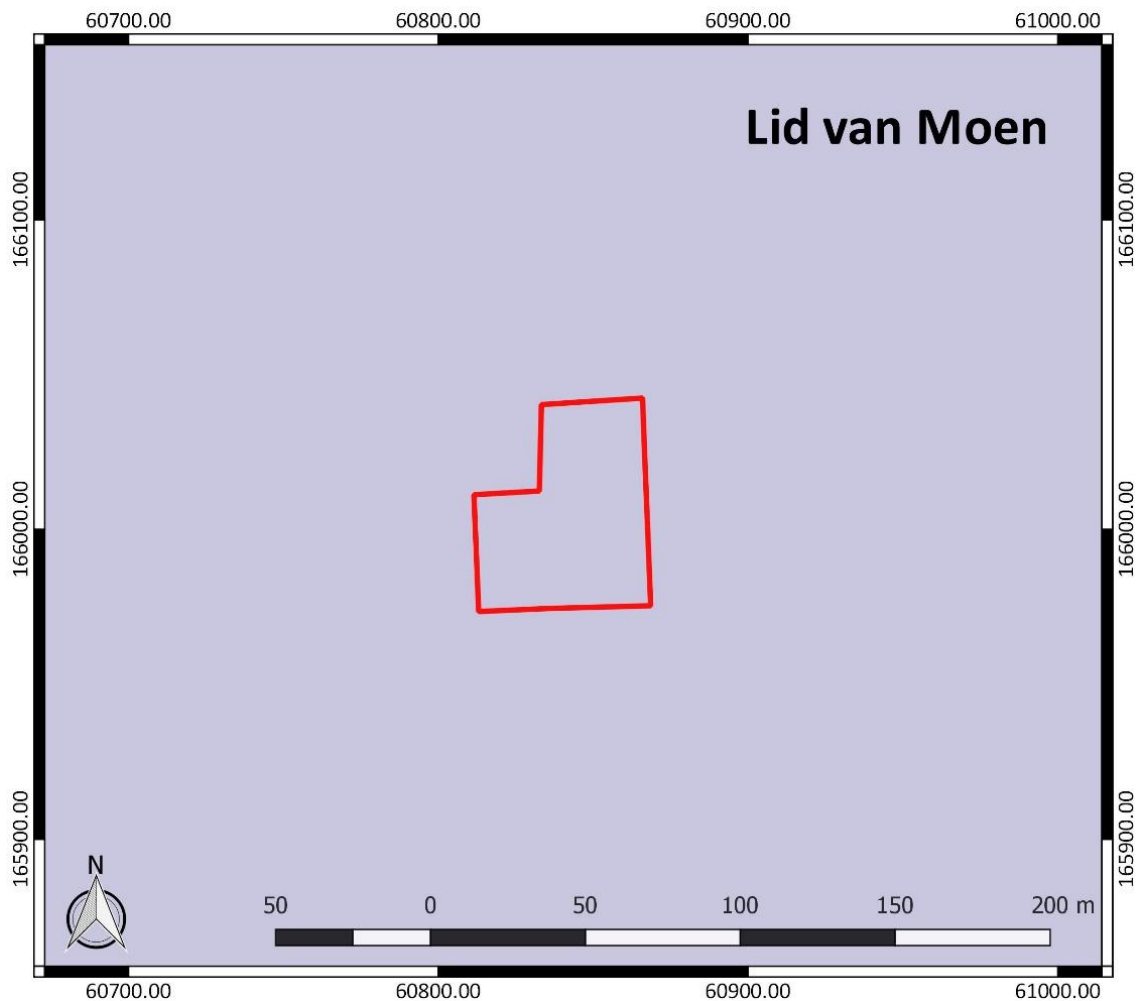
Figuur 24: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 5 m (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 25: Hoogteverloop van noordoost naar zuidwest over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Geomorfologisch bevindt het onderzoeksgebied zich in de vlakte van de Leie, een gebied dat op een gemiddelde hoogte van 20 m boven de zeespiegel ligt. Het hoogste punt in dit gebied ligt op 22 m. De holocene, alluviale vallei van de Leie vormt de laagste zone in het landschap, met een hoogte van ca. 11 m. Het landschap is over het algemeen vrij vlak, met enkele langgestrekte ruggen en een aantal zwakke depressies. Zo loopt er een typische rug ongeveer evenwijdig aan de Leie. De grens van de actuele, holocene vlakte en de pleistocene vlakte van de rivier wordt op vele plaatsen gemarkeerd door een steilrand van enkele meters.³ Het onderzoeksgebied bevindt zich in een gradiëntzone, op de overgang van de lager gelegen Leievallei ten zuiden naar hoger gelegen gronden ten noorden. Het terrein zelf is vlak (Figuur 23). Het kent een hoogte van 19,3 tot 19,8 m TAW (Figuur 25).

³ Hubert/Honnay 1965, 14

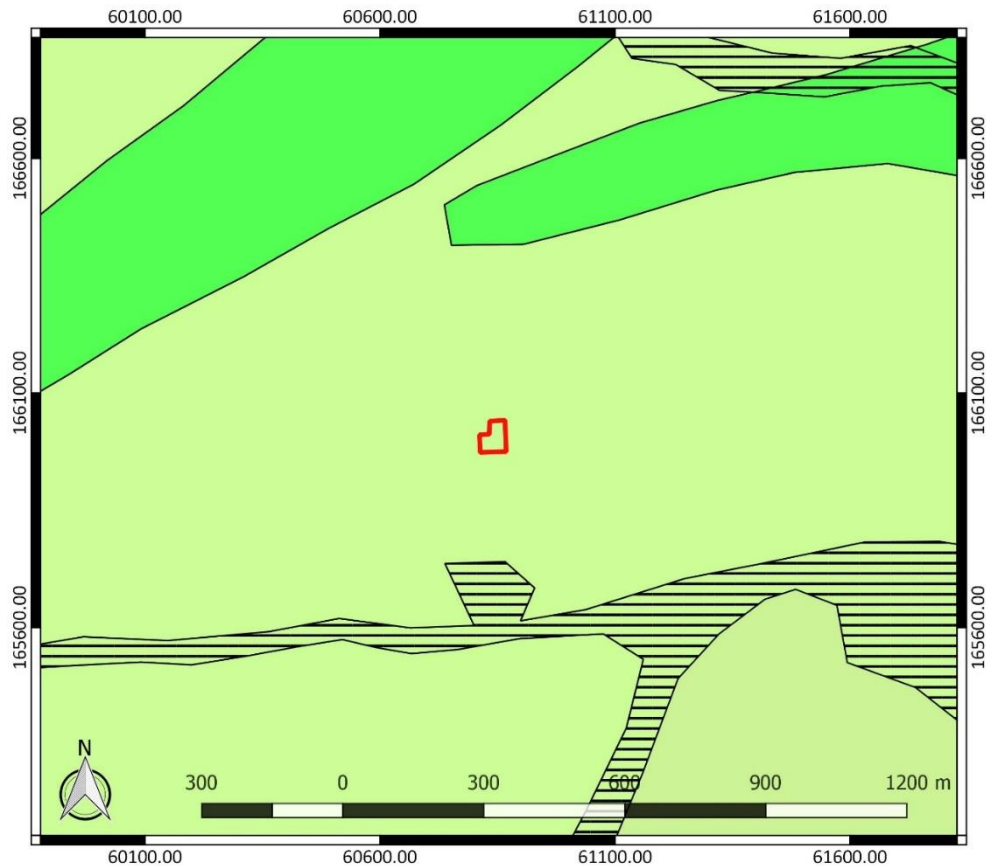

Figuur 26: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

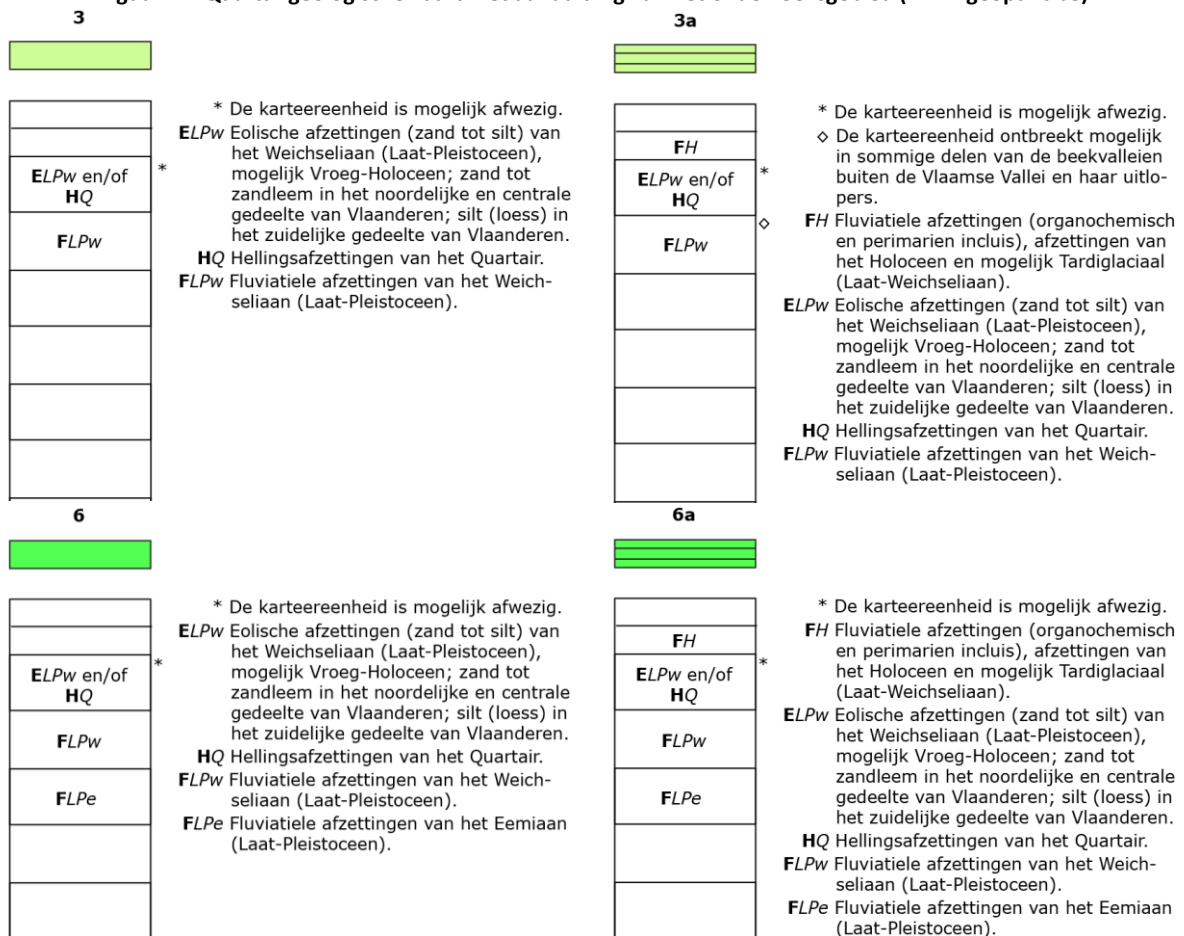
De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 26) bestaat uit de Formatie van Kortrijk en meer bepaald uit het Lid van Moen. Dit wordt gekenmerkt door grijze klei tot kleihoudende silt met kleilagen en *Nummulites planulatus*.⁴ De quartairgeologische kaart (Figuur 27) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen kunnen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Deze afzettingen zijn echter mogelijk afwezig. Er bevinden zich tevens oudere fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Ten noorden van het onderzoeksgebied komen hieronder ook nog fluviatiele afzettingen van het Eemiaan (Laat-Pleistoceen) voor. In de gearceerde zones op de kaart, ten noordoosten en ten zuiden van het onderzoeksgebied, zijn er ook nog jongere fluviatiele afzettingen, afzettingen van het Holoceen en mogelijk van het Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) aanwezig.⁵

⁴ www.geopunt.be/kaart

⁵ www.geopunt.be/kaart

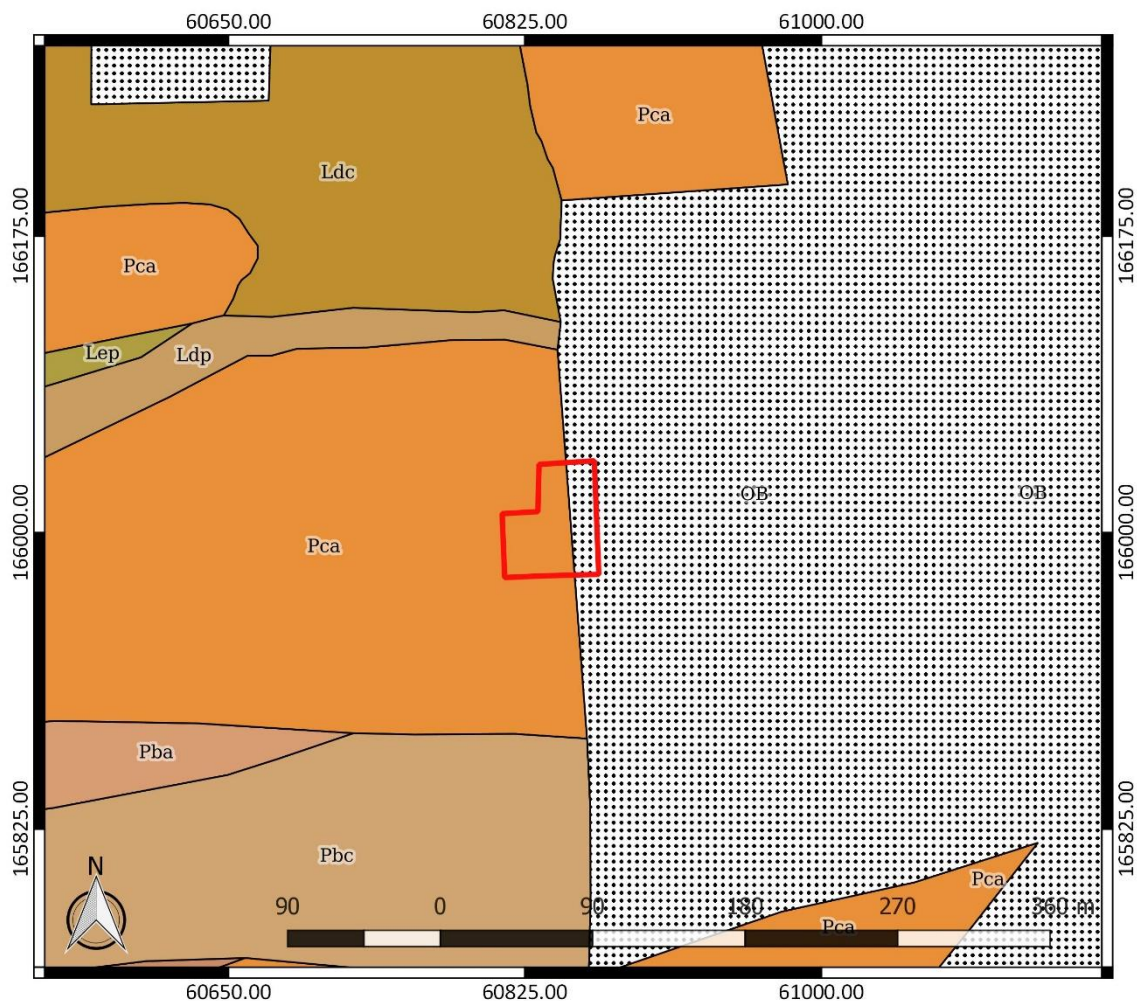

Figuur 27: Quartairegeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

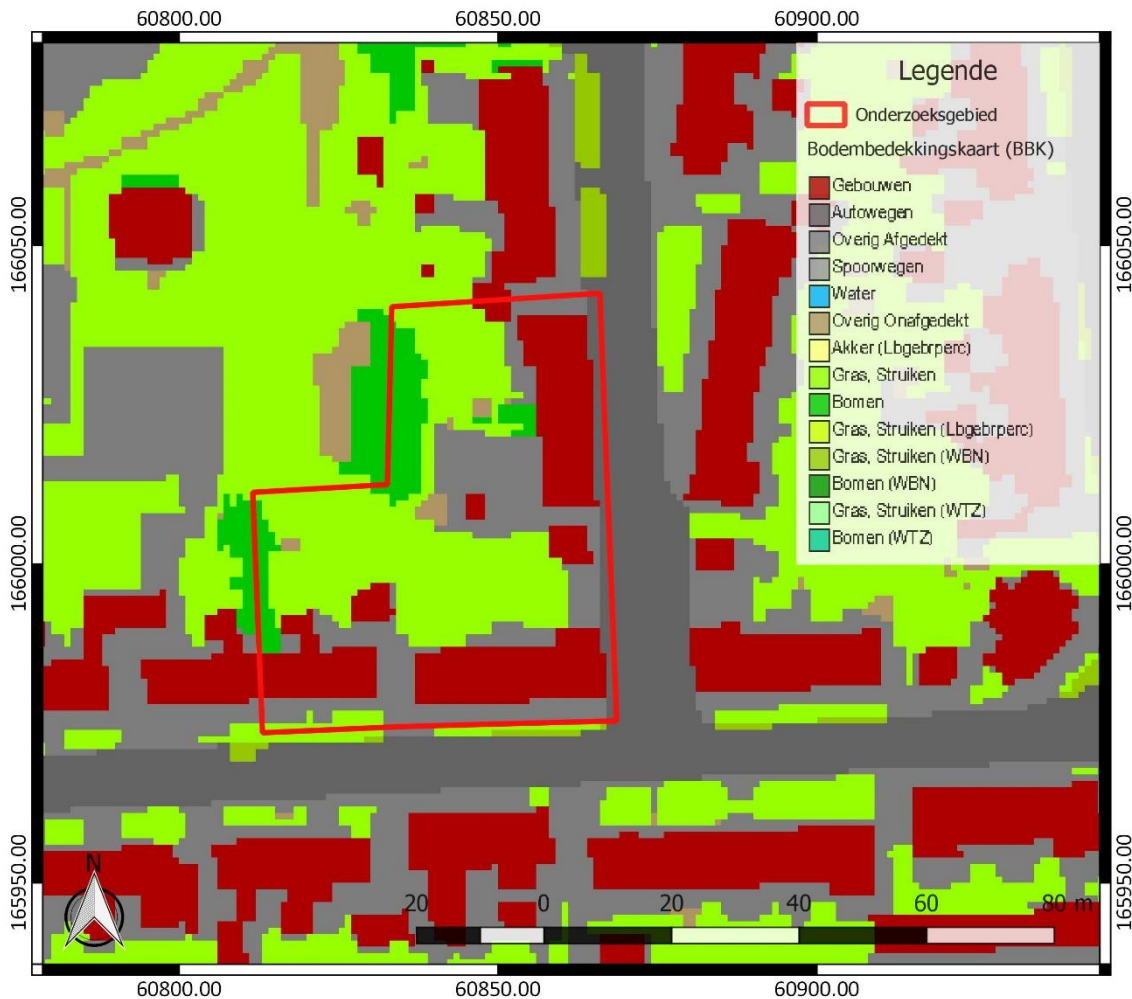
Figuur 28: Legende bij de quartairegeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 29) toont dat in het onderzoeksgebied een matig droge licht zandleembodem met textuur B horizont (Pca) te verwachten is. Het oostelijke deel van het terrein is in een bebouwde zone (OB) gesitueerd, die zich verder ten oosten uitstrekt. Ten zuidwesten en ten zuidzuidwesten van het onderzoeksgebied treffen we een droge licht zandleembodem met textuur B horizont (Pba) of sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pbc) aan. Ten westnoordwesten en ten (noord)noordwesten geeft de kaart een matig natte (Ldp) en natte (Lep) zandleembodem zonder profiel en een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Ldc) weer.

Figuur 29: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskaat gebouwen en verhardingen te bemerken (Figuur 30). Enkele zones zijn ingekleurd als “overig onafgedekt.” Voor het overige wordt het onderzoeksgebied volgens de kaart ingenomen door gras, struiken en bomen. Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 22). De potentiële bodemerosiekaart geeft geen informatie over de erosiegevoeligheid binnen het onderzoeksgebied en wordt daarom niet weergegeven.

Figuur 30: Bodemgebruikskartaal met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

Menen ontstond op een doorwaadbare plaats aan de Leie. De oudste vermelding komt voor in een Latijnse keure uit 1087, waarin de inkomsten en het patronaatrecht van de parochiekerk van Menen werd toegewezen aan de Noord-Franse Benedictijnerabdij van Hasnon-sur-la-Scarpa. In 1193 werden deze rechten toegekend aan Arnulf en Mathilda van Menen. Menen, oorspronkelijk een nederzetting aan de kruising van de Leie met de heirbaan tussen Torhout en Rijsel, ontwikkelde zich tot een heerlijkheid die tot in 1288 bestuurd werd door de familie van Menen. In 1288 werd de graaf van Vlaanderen heer van Menen. Het beheer van de heerlijkheid werd uitgevoerd door een baljuw. Vanaf 1298 viel Vlaanderen onder het bewind van de Franse koning, die de heerlijkheid van Menen in leen gaf aan ridder Willem van Mossere. In 1305 werd de heerlijkheid opnieuw grafelijk bezit.⁶

Lodewijk van Male, heer van Menen, kende stadsrechten toe aan Menen in 1351. Vanaf dan kende de stad een economische bloei. Ze kreeg de toestemming om een lakenproductie en een stapelplaats voor wolraad op te richten, een wekelijkse markt te houden en een jaarlijkse buitengewone markt van drie dagen te organiseren. Zo ontwikkelde de heerlijkheid zich tot een befaamde lakenstad. Ook de brouwerijnijverheid won aan belang. In 1353 verhuisde de wolstapelplaats van Menen naar Moorseele, waardoor een belangrijke economische activiteit in de stad verdween. Vanaf de 15de eeuw

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Menen [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14501> (Geraadpleegd op 28-01-2021)

kende de lakennijverheid een grote terugval. Op het einde van de eeuw kende de nijverheid echter terug een bloei. In 1488 vond een stadsbrand plaats die drie kwart van de stad vernielde.⁷

In 1488 werd Menen geplunderd door de troepen van Frederik III, nadat de stad in opstand was gekomen tegen het gezag van Maximiliaan van Oostenrijk. Doorheen de geschiedenis werd de stad meermaals getroffen door militaire acties als gevolg van haar strategische waarde, de ligging op de grens tussen de kasselrijen van Kortrijk en Rijsel en haar economisch belang. Op 9 mei 1548 brak er een stadsbrand uit waarbij naar schatting 570 van de 700 woningen vernield werden. Keizer Karel zorgde voor de nodige financiële hulp om de stad te herstellen. Later in de 16de eeuw was Menen het toneel van opstand tegen de Spaanse bezetting en herovering door de Spanjaarden. Menen was lang een open stad. De eerste versterkingswerken werden pas opgetrokken in 1566 en de eerste echte omwalling was pas gerealiseerd in 1578. De vestingen werden later nog meermaals aangepast.⁸

In de eerste helft van de 17de eeuw bleef de stad gespaard van oorlogen en plunderingen. Vanaf 1644 werd Vlaanderen echter getroffen door de oorlog tussen Frankrijk en Spanje. Menen was afwisselend in Frans en in Spaans bezit. In het begin van de 18de eeuw werd de stad nogmaals belegerd tijdens de Spaanse Successieoorlog (1702-1723). De belegering vond plaats vanaf 1706 en zorgde voor grote schade. Met de vrede van Utrecht in 1713 werd Menen ingelijfd bij het Oostenrijks grondgebied. Tijdens de Oostenrijkse Successieoorlog (1740-1748) voerde Frankrijk oorlog tegen Oostenrijk. Van 30 mei tot 4 juni 1744 werd Menen belegerd. De Fransen namen de stad terug in. In 1748 kwamen de Zuidelijke Nederlanden door het verdrag van Aken opnieuw onder Oostenrijks bewind te staan. Tussen 1792 en 1794 wisselde de stad nog meermaals van bezetter.⁹

Na 1748 kende Menen een korte bloeiperiode. Door de aanleg van een versteend weggennet steeg de economische activiteit. Er kwamen nieuwe industrietakken op, zoals de tabaksindustrie, die het overnamen van de tanende brouwactiviteiten. Ook de wol-, katoen- en garenindustrie deed het weer goed. Als grensstad speelde Menen ook een rol in de bloeiende grenssmokkel. Menen bleef in handen van de Fransen tot in 1814, toen de Hollandse periode aanbrak. In 1852 werden de vestingen van de stad gedeeltelijk ontmanteld. In de 19de eeuw kende de stad een bloeiende industrie. Op het einde van de 19de eeuw groeide de bevolking enorm. De economische heropbloei van voornamelijk vlas- en tabaksnijverheid kwam ten einde bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog. Vanaf 14 oktober 1914 werd de stad ingenomen door Duitse troepen. Ongeveer de helft van de huizen in de stad werd vernield of zwaar beschadigd door het oorlogsgeweld. Na de Eerste en Tweede Wereldoorlog bloeide de stad opnieuw op.¹⁰

⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Menen [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14501> (Geraadpleegd op 28-01-2021)

⁸ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Menen [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14501> (Geraadpleegd op 28-01-2021)

⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Menen [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14501> (Geraadpleegd op 28-01-2021)

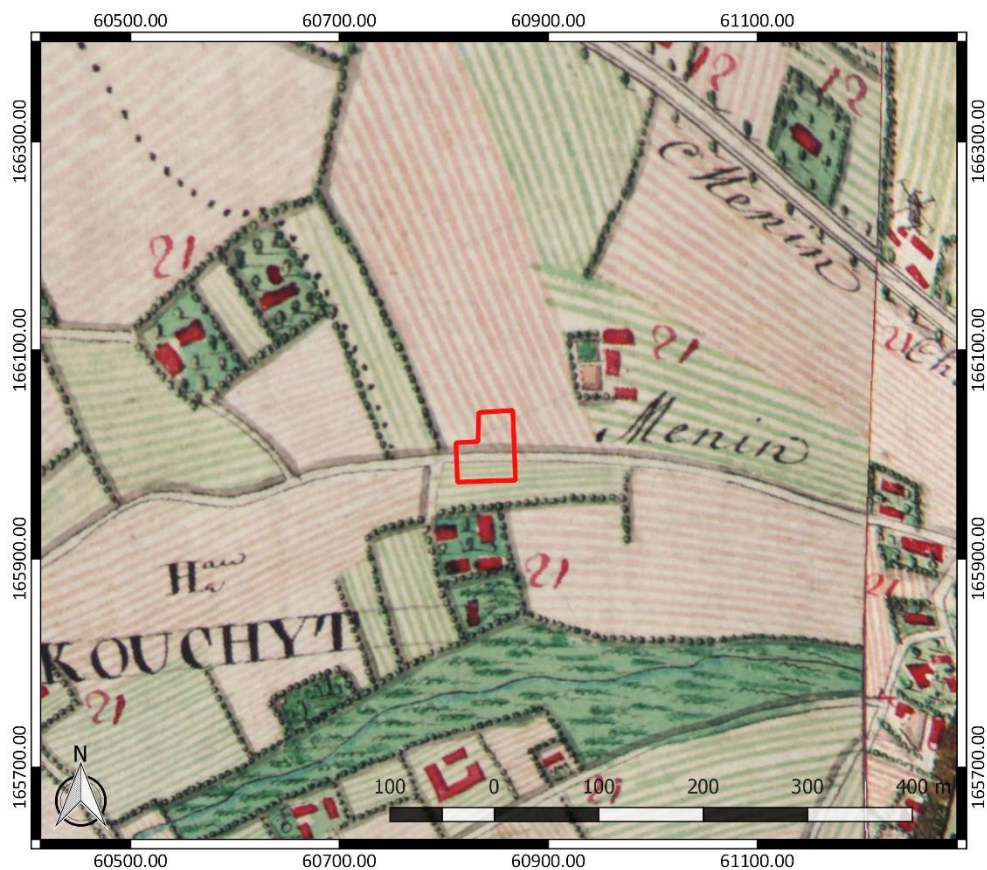
¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Menen [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14501> (Geraadpleegd op 28-01-2021)

Figuur 31: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), wordt het onderzoeksgebied doorsneden door de uitvalsweg tussen Wervik en Menen (Figuur 31 en Figuur 32). Dit is vermoedelijk het gevolg van een fout bij het georefereren van de kaart. Het onderzoeksgebied moet ten noorden van de weg gesitueerd worden. Wanneer we het onderzoeksterrein naar het noorden toe opschuiven, zien we dat het volledig in gebruik is als akkerland. Het onderzoeksgebied bevindt zich ten westen van de historische stadskern van Menen, op enige afstand ervan. Ten westzuidwesten bevindt zich een gehucht, dat hier aangeduid is als “Kouchyt” en op latere kaarten als “le Coucou.”

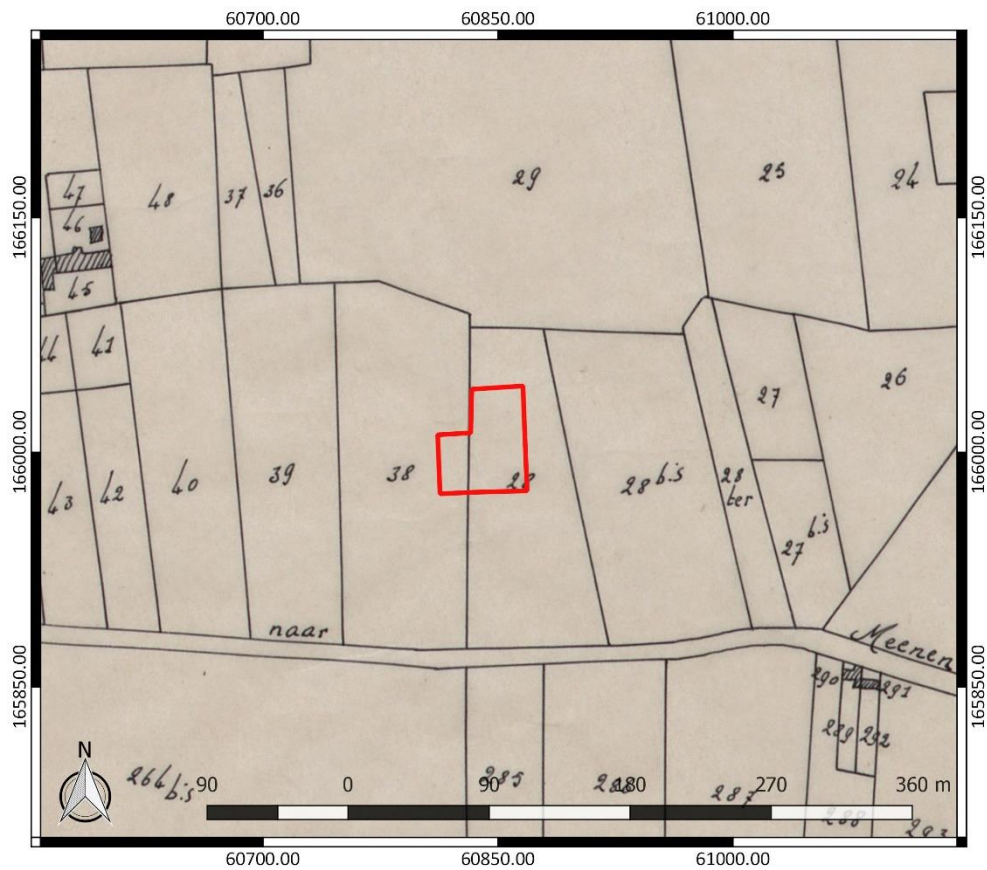
De Atlas der Buurtwegen (1841) toont dat het onderzoeksgebied nog steeds onbebouwd is (Figuur 33). Het was vermoedelijk nog altijd in gebruik als akkerland. De Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van P.C. Popp (1842-1879) geeft een gelijkaardig beeld weer (Figuur 34). Ook op een topografische kaart uit 1911 (Figuur 35) is er nog steeds geen bebouwing aanwezig binnen het onderzoeksgebied of in de onmiddellijke omgeving ervan.

Figuur 32: Detail van de Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 33: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

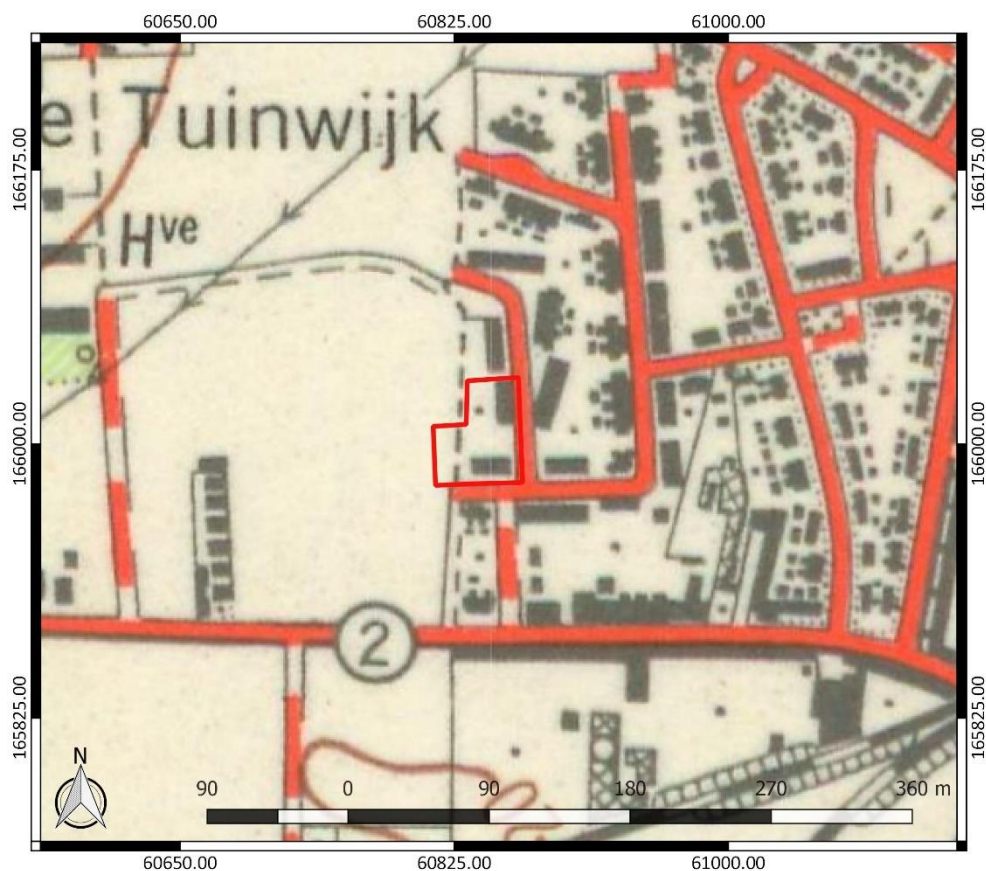
Figuur 34: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 35: Topografische kaart uit 1911 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

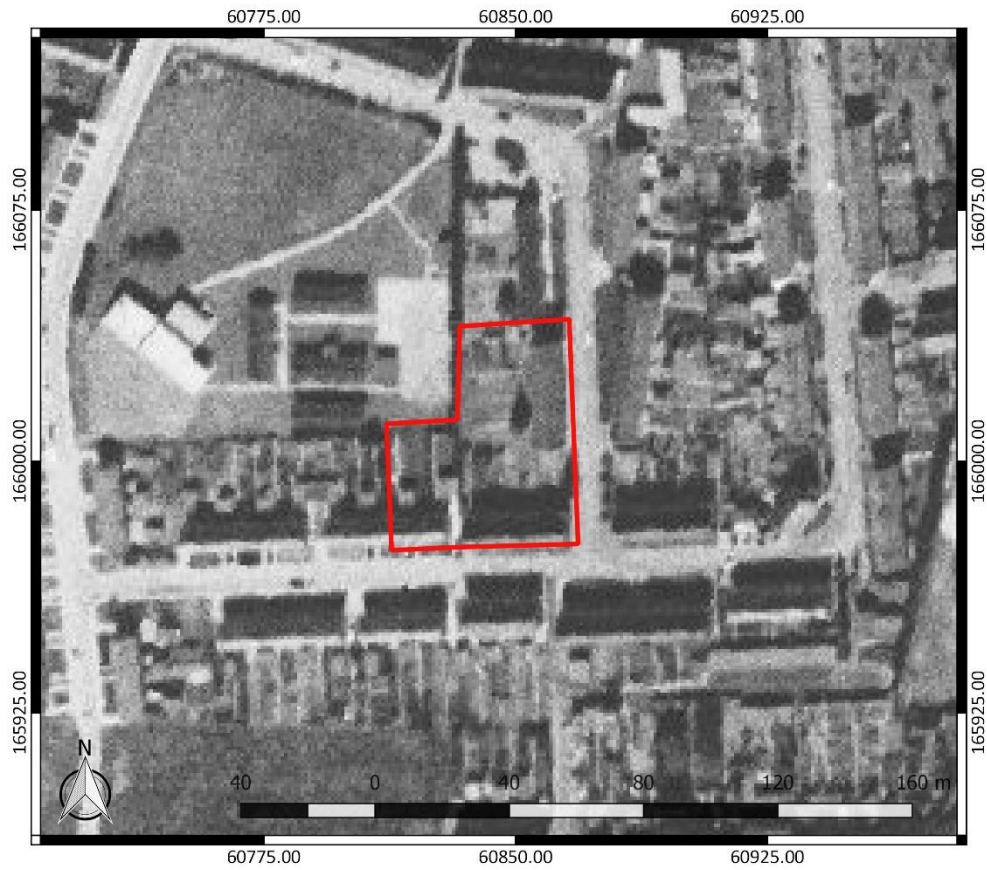
Na de Eerste Wereldoorlog was de woningnood in Mene groot. Voor de wederopbouw moest de stad beroep doen op overheidssubsidies. Er werd beslist om ten westen van het centrum van de stad een tuinwijk op te richten. Reeds tijdens de oorlog waren in Mene een 300-tal houten barakken gebouwd buiten de Ieperpoort. De nieuwe arbeiderswijk die hierdoor ontstond, werd "De Roo-campagne" genoemd. In 1928 werd besloten de houten barakken te verkopen. Langzaam werden ze vervangen door stenen huizen. In 1959 werd de wijk ingehuldigd als de "Nieuwe Tuinwijk." Tussen 1951 en 1973 ontwikkelde de sociale huisvestingsmaatschappij Ons Dorp de Nieuwe Tuinwijk. Er ontstond een grote, naoorlogse volkswijk met bijna 1000 woningen, gelegen tussen de Ieperstraat (in het noorden), de Gen. Lemanstraat (in het oosten), de Hogeweg (in het zuiden) en de Wilgenlaan (in het westen). Het onderzoeksgebied bevindt zich in deze wijk. De wijk werd in het begin van de jaren 1970 in het noorden uitgebreid met nog eens 100 woningen tussen de Ieperstraat en de Kardinaal Cardijnlaan. Deze wijk is gekend als de Sint-Janswijk.¹¹

Op een topografische kaart uit 1961 (Figuur 36) is te zien dat de Nieuwe Tuinwijk in ontwikkeling is. De Olmenlaan en Acacialaan zijn gedeeltelijk aangelegd en binnen het projectgebied is er bebouwing opgetrokken. Het gaat om rijwoningen langs de oostelijke en zuidelijke zijde van het terrein. In het westen van het terrein loopt een pad. Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 37) toont dat de Nieuwe Tuinwijk uitgebreid is in westelijke richting. Ook binnen het onderzoeksgebied is de bebouwing langs de straatzijden uitgebreid. Achter de rijwoningen bevinden zich tuinzones met enkele bijgebouwen. De Olmenlaan en Acacialaan zijn verder doorgetrokken. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 38) geeft een gelijkaardig beeld weer. Ook op een recente luchtfoto (Figuur 22) is een gelijkaardig beeld te zien.

Figuur 36: Topografische kaart uit 1961 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.cartesius.be)

¹¹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Mene [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14501> (Geraadpleegd op 29-01-2021); Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Nieuwe Tuinwijk en Sint-Janswijk [online] <https://id.erfgoed.net/themas/16990> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

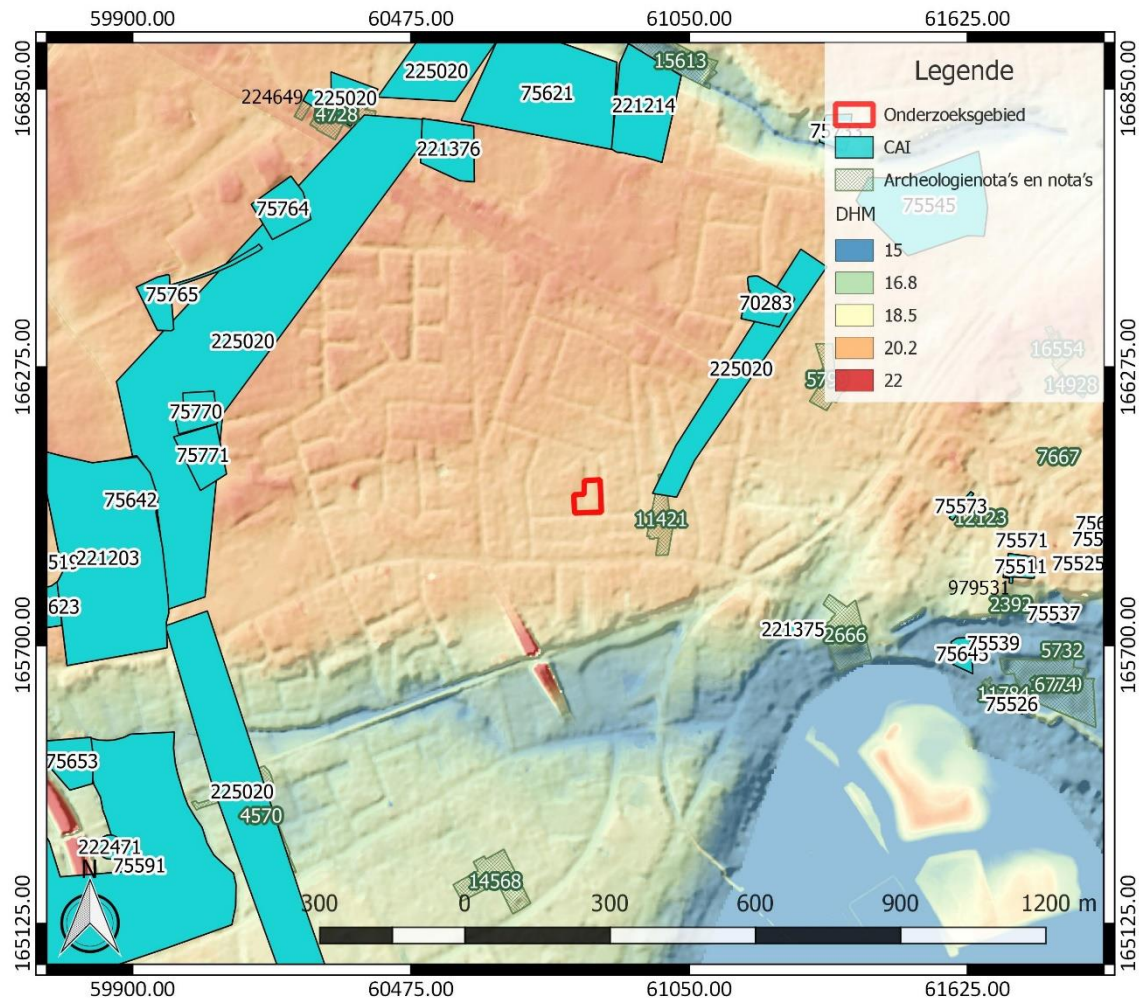
Figuur 37: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 38: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 39). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Figuur 39: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Ter hoogte van de Hogeweg, op korte afstand ten oosten en ten oostzuidoosten van het onderzoeksgebied, werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd (CAI ID 11421). Hieruit bleek het oorspronkelijk bodemprofiel over het gehele terrein niet bewaard te zijn. De bodem was over het algemeen verstoord tot ca. 100 à 140 cm -mv. Op het terrein werd kort voor het onderzoek bebouwing gesloopt. Ter hoogte van de gesloopte bebouwing was de bodem verstoord tot op ca. 50 cm -mv. Er werden geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van een begraven bodem of stabilisatiehorizonten. De kans op in-situ bewaarde artefacten bleek op basis van het landschappelijk bodemonderzoek zeer gering. Ook de kans op bewaarde grondsporen bleek als gevolg van de diepe versterking klein te zijn.¹²

¹² Willaert *et al.* 2019, 48

De meest nabijgelegen CAI-locatie bevindt zich ten noordoosten en ten oostnoordoosten van het terrein. Het gaat om een deel van een belegeringskampement met een circumvallatielinie uit de 18de eeuw (CAI ID 225020). Dit militair kampement werd opgezet tijdens de belegering van Menen in 1706. Het beleg van Menen begon toen het geallieerde leger, onder bevel van commandant de Zalichs, op 23 juli zijn tenten opsloeg rondom de stad. Op 4 augustus werd gestart met het graven van de aanvalslinies en vanaf 9 augustus werd de stad onder vuur genomen met 72 kanonnen en 44 mortieren. Op 18 augustus werd Menen aangevallen en werd de stadsomwalling ingenomen. De capitulatie van de stad werd ondertekend op 25 augustus. Het kampement is gelokaliseerd op basis van kaartstudie. Een kaart uit 1712 geeft de kampplaats weer, die zich ook op grotere afstand ten westen, ten zuid- en ten noordwesten van het onderzoeksgebied uitstrekt. Het is mogelijk dat er nog metaalvondsten en sporen van het tentenkampement (bijvoorbeeld haarden en tent- en kookkuilen) geschutopstellingen, verdedigingslinies en aanvalsliepgraven aanwezig zijn in de omgeving.¹³

In de ruimere omgeving van het onderzoeksgebied zijn er meerdere vondslocaties te vinden waar resten van verschillende periodes, van de steentijd tot de nieuwe tijd, zijn aangetroffen. Ter hoogte van de “Bosrand” (CAI ID 75545), ten noordoosten, zijn 19 vuursteenartefacten uit het neolithicum gevonden. Er werd ook aardewerk uit de 2de -3de eeuw (midden-Romeinse tijd) en aardewerk uit de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd ingezameld. Het gaat deels om intrusief materiaal. Voor de vestingwerken van 1578-1580 tot 1852-1857 werd er namelijk aarde aangevoerd.¹⁴

Ter hoogte van CAI ID 221376, ten noordnoordwesten, zijn 22 vuurstenen uit het neolithicum aangetroffen. Daarnaast kwam er aardewerk aan het licht dat tussen 1350 en 1900 gedateerd wordt.¹⁵ Locatie CAI ID 75621, ten noorden, leverde lithisch materiaal op dat algemeen in de steentijd gedateerd wordt. Het gaat om 66 vondsten. De datering is echter onzeker. Er werd ook aardewerk en kristalglas uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd gevonden. Deze vondsten zijn te dateren tussen de 15de en de 19de eeuw.¹⁶ Ook ter hoogte van CAI ID 221203, ten westen en ten westzuidwesten, is lithisch materiaal uit de steentijd en aardewerk aangetroffen. Er werden in totaal 12 silexen gevonden. Het aardewerk dateert van de 15de tot de 20ste eeuw.¹⁷ Op vindplaats CAI ID 75653, ten zuidwesten, werden drie steentijdvondsten ingezameld. Daarnaast werd er aardewerk aangetroffen dat tussen de 15de eeuw en het heden te plaatsen is.¹⁸

Verder zijn er in de omgeving nog een aantal locaties aanwezig waar lithisch materiaal uit de steentijd en aardewerk uit de nieuwe en nieuwste tijd is gevonden. Ter hoogte van CAI ID 221214, ten noorden van het projectgebied, zijn 21 vuurstenen uit het neolithicum ingezameld. Voorts kwam er aardewerk uit de periode 1500 tot 1900 tevoorschijn.¹⁹ Ook CAI ID 75591, ten zuidwesten, leverde lithisch materiaal uit het neolithicum op, evenals scherven die te dateren zijn van de 16de tot de 19de eeuw. Op de locatie was een site met walgracht aanwezig. Er bevond zich ook een hoeve uit de 17de-

¹³Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Belegeringskampement [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/225020> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

¹⁴Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Bosrand [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75545> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

¹⁵Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Ieperstraat V [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221376> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

¹⁶Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kardinaal Cardijnlaan [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75621> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

¹⁷Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Hogepoortweg III [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221203> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

¹⁸Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Ringlaan II [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75653> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

¹⁹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: K. Cardijnstraat [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221214> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

19de eeuw. Hier werd tevens een 18de-eeuwse munt gevonden.²⁰ Op vindplaats CAI ID 75642, ten westen van het terrein, werden vuursteenvondsten uit het neolithicum gevonden, naast scherven en twee munten uit de 16de tot 20ste eeuw.²¹ Een laatste vindplaats waar steentijdmateriaal aan het licht kwam, is CAI ID 222471, ten zuidwesten. Hier kwam ook aardewerk uit de periode 1700-1900 tevoorschijn. De vondstlocatie situeert zich ter hoogte van oude woongronden.²²

In de omgeving zijn er ook nog resten uit de metaaltijden aanwezig. In de Wervikstraat 141 (CAI ID 221375), ten zuidoosten, werden op een zandige heuvel, grenzend aan de oude Leiearm, zes scherven uit de vroege ijzertijd gevonden. Het aardewerk wordt gedateerd tussen 800/750 en 500/450 voor Chr.²³ Verder zijn er nog resten uit de nieuwe tijd te vinden in de omgeving. De voormalige Kapucijnenkerk (CAI ID 75511), die ten oostzuidoosten gesitueerd is, werd opgericht in 1603. De kerk was oorspronkelijk de kloosterkerk van het Kapucijnenklooster. In 1608 werden het klooster en de kerk ingewijd. De gebouwen werden meermaals vernield en heropgebouwd. Sinds 1873 is de kerk in gebruik als parochiekerk en is ze gekend als de Sint-Franciscuskerk. Het klooster werd in 1969 gesloopt. In 1973 werd de crypte in de kerk opengelegd.²⁴ Op het terrein van het klooster werd een proefputtenonderzoek uitgevoerd (CAI ID 979531). Er werden drie muren en een waterhoudende structuur (mogelijk een gracht of een poel) aangetroffen. De functie van de muren is onduidelijk. Ze komen alle drie in aanmerking als funderingsmuur van een kloostergebouw. Een van de muren kent twee bouwfasen waarvan de oudste teruggaat tot de 17de eeuw. Twee muren en de waterhoudende structuur leverden materiaal uit de late 15de-16de eeuw op. De waterhoudende structuur gaat mogelijk terug op een gracht en wal waartegen het klooster in de 17de eeuw aangebouwd is.²⁵

In de nieuwe tijd was ten noordoosten van het onderzoeksgebied een windmolen gesitueerd (CAI ID 70283). De molen werd vermeld in 1690. In de 19de eeuw was de windmolen reeds verdwenen.²⁶ Ter hoogte van CAI ID 75525, ten oostzuidoosten, werden aardewerkscherven en twee stukken vensterglas uit de 17de tot 19de eeuw gevonden.²⁷ Verder zijn er in de omgeving nog enkele (voormalige) sites met walgracht te vermelden, die weergegeven zijn op de Ferrariskaart (1771-1778). Het gaat onder meer om het ten noordoosten gelegen Goed ten Hove (CAI ID 75733), een walgrachtsite met een (verdwenen) motte.²⁸ Ook het Goed te Geneveren (CAI ID 75771) en Goed te Pyps (CAI ID 75770), ten westen, en het Goed te Raeken (CAI ID 75764), ten noordwesten, zijn sites met walgracht die op de Ferrariskaart zijn weergegeven.²⁹ In de Veldstraat 65, ten westnoordwesten,

²⁰Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Lageweg II [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75591> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²¹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Veldstraat [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75642> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²²Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Ringlaan V [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/222471> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²³Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Wervikstraat 141 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/221375> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Kapucijnenkerk [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75511> (Geraadpleegd op 29-01-2021); Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Parochiekerk Sint-Franciscus [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/55804> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²⁵Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Menen Yvonne Serruysstraat 10-14 [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/979531> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²⁶Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Ieperstraat (windmolen) [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/70283> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²⁷Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Ieperstraat I [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75525> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²⁸Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Goed ten Hove [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75733> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

²⁹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Goed te Geneveren [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75771> (Geraadpleegd op 29-01-2021); Agentschap Onroerend Erfgoed

bevindt zich ook een vermoedelijke walgrachtsite (CAI ID 75765), met een hoeve en vermoedelijk een 18de-eeuwse, dubbele dwarsschuur.³⁰

Tot slot zijn er nog resten uit de nieuwste tijd aanwezig in de omgeving. Ten oosten van het onderzoeksgebied is een deel van een ravelijn uit 1817 of 1830 aangetroffen (CAI ID 75573). De muur heeft een dikte van 1,57 m en is gemetseld in baksteen.³¹ In de buurt van deze locatie werd een tunnel uit dezelfde periode of van oudere oorsprong aangetroffen (CAI ID 75571), die een onderdeel lijkt te zijn van het poortgebouw van de leperpoort. De tunnel is een manschappenverbinding tussen verschillende kazematten.³²

Tijdens een proefsleuvenonderzoek ter hoogte van CAI ID 224649, ten noordwesten, werden twee archeologische sporen geregistreerd. Het gaat om een ongedateerde, cirkelvormige en onregelmatige kuil met sporen van bioturbatie en een 20ste-eeuwse prikkeldraadversperring. Het laatstgenoemde spoor maakt vermoedelijk deel uit van de Flandern I Stellung, een Duitse versterking uit de Eerste Wereldoorlog, die volgens historisch kaartmateriaal over het terrein liep. Er werden geen loopgraven aangetroffen. Op basis van het eerder uitgevoerde bureauonderzoek werden hier nochtans loopgraven verwacht. De loopgraven bevinden zich mogelijk onder een aanwezig gebouw of onder putten voor nutsleidingen.³³

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht. Bekrachtigde archeologienota's of nota's van terreinen in de omgeving, die hierboven niet besproken werden, bieden geen relevante aanvulling op de reeds besproken CAI-locaties. Daarom lichten we ze hier niet afzonderlijk toe.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het onderzoeksgebied gelegen is op een rug, op enige afstand van de Leie. Gekende archeologische waarden in de omgeving bevinden zich overwegend al op vrij grote afstand tot het onderzoeksgebied of kennen een andere landschappelijke ligging. Op korte afstand tot het onderzoeksgebied wordt de plaats van een kampement uit 1706 gesitueerd, maar het onderzoeksgebied valt wel buiten de eigenlijke afbakening. In de ruimere omgeving komen ook resten uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd en de nieuwe tijd voor.

2021: Goed te Pyps [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75770> (Geraadpleegd op 29-01-2021); Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Goed te Raeken [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75764> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

³⁰Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Veldstraat (walgrachtsite) [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75765> (Geraadpleegd op 29-01-2021); Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Hoeve [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/56098> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

³¹Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Ieperstraat IV [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75573> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

³²Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Ieperstraat III [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/75571> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

³³Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Ieperstraat [online] <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/224649> (Geraadpleegd op 29-01-2021)

Vanaf de 18de eeuw zijn we aan de hand van historische kaarten en luchtfoto's geïnformeerd over de gebruiksevolutie van het terrein. Ze geven aan dat het terrein lange tijd in gebruik was als akkerland tot het in de 20ste eeuw bebouwd werd. Vandaag de dag is het onderzoeksgebied nog steeds bebouwd. De bebouwing is voor een deel ook onderkelderd, waardoor we verwachten dat de strook langs de aanpalende wegenis deels verstoord is. Voor de zone van de achtertuinen verwachten we daarentegen wel nog een matige tot goede bewaring van het bodemarchief.

De aanwezigheid van bebouwing en bijhorende tuinaanleg maakt wel dat we het potentieel op een goed bewaarde steentijd artefactensite slechts laag inschatten. Er is wel een archeologische verwachting naar de aanwezigheid van sporen uit de metaaltijden en de Romeinse tijd, maar ook sporen uit andere periodes zijn op dit moment nog niet uit te sluiten.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het volledige onderzoeksgebied worden werken gepland. De voornaamste werken omvatten de sloop van de bestaande bebouwing, de bouw van 20 nieuwe sociale huurwoningen, de aanleg van wegenis en bijhorende omgevingsaanleg. De diepte van de verschillende bodemingrepen varieert en van sommige bodemingrepen ligt de precieze verstoringsdiepte nog niet vast. Dit doet besluiten dat binnen het volledige onderzoeksgebied het bodemarchief bedreigd is.

2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein op een rug langs de Leie en op de aanwezigheid van relevante archeologische waarden. In de 20ste eeuw verscheen de huidige bebouwing binnen het onderzoeksgebied. Een aantal huizen is ook voorzien van een kelder. Daarom verwachten we aan de straatzijde een aantasting van het bodemarchief. Voor de tuinzone verwachten we wel een matig tot goed bewaard bodemarchief. De tuinaanleg en bebouwing op het terrein maakt dat we het potentieel op een goed bewaarde steentijd artefactensite slechts laag inschatten. Relevante sporen kunnen wel nog aanwezig zijn op het terrein. Er is vooral een verwachting naar sporen uit de metaaltijden en uit de Romeinse tijd, maar op dit moment is de aanwezigheid van relevante sporen uit andere periodes nog niet uit te sluiten. Gezien de verwachte negatieve impact van de geplande werken op het bodemarchief wordt bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig geacht.

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt. Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het terrein bebouwd is en in gebruik is als tuinen. Landschappelijk bodemonderzoek kent slechts een beperkt potentieel op kennisvermeerdering omdat we de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek al goed in kunnen schatten.

Wel dient een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Deze inschatting is gebaseerd op de gunstige landschappelijk ligging van het terrein op een rug langs de Leie en op de aanwezigheid van relevante archeologische waarden. In de 20ste eeuw verscheen de huidige bebouwing binnen het onderzoeksgebied. Een aantal huizen is ook voorzien van een kelder. Daarom verwachten we aan de straatzijde een aantasting van het bodemarchief. Voor de tuinzone verwachten we wel een matig tot goed bewaard bodemarchief. De tuinaanleg en bebouwing op het terrein maakt dat we het potentieel op een goed bewaarde steentijd artefactensite slechts laag inschatten. Relevante sporen kunnen wel nog aanwezig zijn op het terrein. Er is vooral een verwachting naar sporen uit de metaaltijden en uit de Romeinse tijd, maar op dit moment is de aanwezigheid van relevante sporen uit andere periodes nog niet uit te sluiten. Gezien de verwachte negatieve impact van de geplande werken op het bodemarchief wordt bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig geacht.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Hubert, P./J.-P. Honnay, 1965: *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Menen 96E*, Gent.

Willaert, A./W. Van Goidsenhoven/E. Ghyselbrecht, 2019: *Nota: Hogeweg (Menen, West-Vlaanderen)*, Sint-Michiels-Brugge.

4.2 Websites

Cartesius (2021)
<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2021)
<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2021)
<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2021)
<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2021)
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2021)
<https://www.onderzoeksbalans.be>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

